

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı
11 Mayıs 2017 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Radiye Sezer Katırcıoğlu'nun, Komisyonun 2016 yılında yaptığı ve 2017 yılında yapmayı planladığı çalışmalara ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Birleşmiş Milletler Kadın Proje Koordinatörü Neşe Çakır'ın, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Parlamentolararası Birliğin ortak yürüttüğü projede bugüne kadar neler yapıldığı, hangi sonuçlara ulaşılmışının amaçlandığı hakkında sunumu

2.- Birleşmiş Milletler Kadın Türkiye Direktörü Fulya Vekiloğlu'nun, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Parlamentolararası Birliğin ortak yürüttüğü projede 2017 yılında yapılması planlanan çalışmalar hakkında sunumu

IV.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1 Komisyonun 2016 yılında yaptığı çalışmalar ve 2017 yılında yapılması planlanan çalışmalara ilişkin görüşmeler

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU

2'nci Toplantı

11 Mayıs 2017 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu saat 10.49'da açıldı.

Komisyonu Başkanı Radiye Sezer Katırcıoğlu, Komisyonun 2016 yılında yaptığı ve 2017 yılında yapmayı planladığı çalışmalara ilişkin bir açıklamada bulundu.

Birleşmiş Milletler Kadın Proje Koordinatörü Neşe akır tarafından, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Parlamentolararası Birliğin ortak yürüttüğü projede bugüne kadar neler yapıldığı, hangi sonuçlara ulaőılmasının amaçlandığı,

Birleşmiş Milletler Kadın Türkiye Direktörü Fulya Vekiloğlu tarafından, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Parlamentolararası Birliğin ortak yürüttüğü projede 2017 yılında yapılması planlanan alıőmalar,

Konularında birer sunum yapıldı.

Komisyonun 2016 yılında yaptığı çalışmalar ve 2017 yılında yapılması planlanan çalışmalara ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüőülecek başka konu bulunmadığından 12.42'de toplantıya son verildi.

11 Mayıs 2017 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.49

BAŞKAN: Radiye Sezer KATIRCIOĞLU (Kocaeli)

BAŞKAN VEKİLİ: Bennur KARABURUN (Bursa),

BAŞKAN VEKİLİ: Candan YÜCEER (Tekirdağ)

SÖZCÜ : Ali İhsan YAVUZ (Sakarya)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, değerli hazırun; 26’ncı Dönem İkinci Yasama Yılı 2’nci Komisyon Toplantımızı açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Radiye Sezer Katırcıoğlu’nun, Komisyonun 2016 yılında yaptığı ve 2017 yılında yapmayı planladığı çalışmalara ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, saygıdeğer hazırun; KEFEK 2016 yılında, bildiğiniz üzere, 15 Temmuzdaki hain bir darbe girişimine rağmen aktif olarak çalışmalarını hayata geçirmiş ve bu süreçte 6 komisyon toplantısı gerçekleştirmiştir. Bunun içinde il bölge toplantılarımız, kadın-erkek fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik 10 farkındalık aktivitesi yani etkinlik proje kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte, Komisyonumuz ülke içinde ve yurt dışında olmak üzere çalışma ziyaretlerinde, temaslarda bulunmuş, yabancı ve yerli konuklarımızı Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında misafir etmiş ve görüş alışverişinde bulunmuştur. Bunlarla birlikte, sivil toplum örgütleriyle birlikte kabuller almış ve ziyaretlerini hayata geçirmiştir ve bu yoğun çalışmalara Komisyonumuz, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu imza atmıştır.

Ben sizlere kısaca 2016 yılında neler yaptık ve 2017 yılında neler yapmayı planlıyoruz, onları aktarmaya çalışacağım. Öncelikle, biliyorsunuz, göreve gelmemin ilk haftasında Birleşmiş Milletler Kadın’la birlikte, IPU’yla birlikte gerçekleştirdiğimiz Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi’nin açılış programını ve tanıtımını gerçekleştirdik. Hemen akabinde, bir ay sonra gibi bir süreçte de Türkiye’deki bütün kadın STK’lara ilan ederek, davet ederek projemizin bir tanıtımını yaptık ve onların görüş ve desteklerini bu proje kapsamında aldık. Bu, seçilmişler ile sivil toplum örgütlerinin bir araya geldiği önemli bir çalışmaydı.

Hemen akabinde, Kocaeli Kartepe’de bir yasa taramasıyla ilgili etkinliğimizi hayata geçirdik. Bu da 29-31 Ocak 2016 tarihiydi. Biliyorsunuz, benden önceki dönemde yine Birleşmiş Milletlerle hayata geçirilen bir proje kapsamında 31 temel kanun kadın-erkek fırsat eşitliği perspektifinden taranmış ve önemli bir rapor hayata geçirilmişti. Bu rapordan birkaç küme bu toplantıda masaya yatırıldı. İlgili akademisyenler üzerinden Komisyonumuzun üyelerine sunumlar yapıldı ve bununla ilgili bir çalışma takvimi hazırlandı. Bu 31 temel kanun, bildiğiniz üzere, dünyada bir ilk sayılabilecek kanunlar. Bu perspektiften kadın ve erkek fırsat eşitliği yani toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden taranan en geniş kapsamlı bir temel kanun çalışmasıdır, bunu da burada ifade etmek istiyorum.

Hemen arkasından, Komisyonumuz 2016 yılının Mart ayında çok önem verdiğimiz Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nu görüşmüştür. Bu kurum insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma ayrımcılığının önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda

ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere kurulmuştu. Bu sebeple KEFEK olarak bu kanunun hazırlanması ve yasalaşması aşamalarında mutlaka olmalıydık. 6701 sayılı Kanun’umuz Komisyonunda görüşülürken 9’uncu maddesinin son fıkrasına “Kurum, görev ve yetkilerine ilişkin olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunu yılda en az bir kere bilgilendirir.” maddesini ekledik. Bu çok önemli bir eklemeydi çünkü ayrımcılıkla mücadele eden bir kurumun yapmış olduğu faaliyetlerin KEFEK tarafından takip edilmesi çok çok önemlidir.

Bir diğer etkinliğimiz ise 23 Mart 2016 tarihinde gerçekleştirdiğimiz KEFEK’in 7’nci kuruluş yıl dönümü etkinliğiydi ki bu etkinliğimizi gelenekselleştirmek üzere yola çıktığımız bir etkinlik olmak üzere, o gün bilimden siyasete, sosyal projelere, girişimciliğe kadar birçok farklı alandaki öncü olan kadınlarımızı Meclis çatısı altında Komisyonumuza davet ettik. Bu kadınlarımızın özelliği, başarılı olmalarının yanında, öncü kadınlar olması, birçok zorluğu beraberinde aşarak farkındalık oluşturmuş, toplum nezdinde kabul görmüş eylemleri hayata geçirmiş, önemli kadınlar olması. Bu kadınlarımıza, Meclis Başkanımızın elinden bizzat, KEFEK farkındalık ödülleri verdik ve bu 8’inci kuruluş yıl dönümümüzü de en yakın zamanda uluslararası sempozyumla birlikte gerçekleştireceğimizi buradan ifade etmek istiyorum.

6’ncı programımız, etkinliğimiz ise uluslararası sözleşmelerle ilgili olan, toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden yasaların sunulması. Bu, Kartepe’de gerçekleştirdiğimiz diğer toplantının bir devamı gibi. Burada uluslararası şiddet mevzuatının yani CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi’nin çalışma hayatına ilişkin 5 kanununun kadın-erkek fırsat eşitliği perspektifiyle taranmış olmasının sonucunda çıkan raporun Komisyon üyelerine ve yasama uzmanlarına sunulması ve bunun üzerine görüşme yapılmasıyla ilgiliydi. Burada CEDAW komite üyesi ve İstanbul Sözleşmesi’nin denetleme organı GREVIO’nun Başkanı Feride Acar ve çalışma hayatına ilişkin kanunların tarama raporu sunumunu ise CEDAW üyesi Pramila Patten yapmıştır.

Bunun dışında da bir 7’nci etkinliğimiz de yine Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Çalıştayı toplantısını hayata geçirdik. Bu da 9-10 Haziran 2016 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Burada, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı ve üyelerine Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Cumhurbaşkanı Başdanışmanı, Kalkınma Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı uzmanlarıyla birlikte, KEFEK’in uzmanlarıyla birlikte bu toplantı gerçekleştirilmiş ve bu konuyla ilgili bilgi ve deneyim paylaşımı hayata geçirilmiştir.

Bundan sonraki 8’inci etkinliğimiz de çok önemsedığımız il bölge toplantılarıdır. Bunu da 30 Ekim 2016 tarihinde Kars’ta Serhat Kalkınma Ajansına bağlı diğer illeri toplayarak gerçekleştirdik. Ağrı, Ardahan, Iğdır illerinin valilerinden, kendi illerindeki il müdürlüklerinden, sivil toplum örgütlerinden bizzat o bölgeye dair kadınların sorunlarını masaya yatırdık, bizzat alanda yakın temas kurarak kadınlarımızın problemlerini inceleme ve görme imkânı bulduk. Sivil toplum örgütlerinden görüşler aldık. Kısaca, uzaktan bir fotoğrafa değil, o bölgedeki kadınlarımızın uzaktan durumuna bakmadık, bizzat yanlarına giderek derinlemesine bir inceleme, bir MR çekme imkânı bulduk ki bu çalışmanın sonucunda, raporumuzda bir eylem planı oluşturduk. O bölgedeki kadınlarımızın sorunlarına yönelik çözümleri de başlattık.

Bir başka etkinliğimiz -ki bununla gerçekten övünüyoruz- bir ilk olarak da tanımlayabileceğimiz Sapanca Lider Kadınlar Çalıştayı, bu da 12-13 Kasım tarihinde. Biliyorsunuz, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında siyasi partilerin kadın milletvekilleriyle Sapanca’da bir araya geldik. “Kadına ait sorunlar yani ortak sorunlarımızı birlikte nasıl çözebiliriz?”i konuştuk, masaya yatırdık. Uluslararası katılımı birlikte, bu çalışmaların dünyaca nasıl yapıldığını inceledik ve Türkiye’de neler yapılabileceğini

gördük ve üst düzey kadın siyasetçilerimizden deneyim paylaşımı aldık ve bu toplantıyla da bir araya gelmiş olmaktan Komisyonum adına mutluluk duyduğumu ifade etmek istiyorum diğer kadın milletvekillerimizle.

Hemen akabinde de 5 Aralık 2016'da yani kadınların seçme ve seçilme hakkının elde edilmesinin 82'nci yıl dönümü münasebetiyle gerçekleştirdiğimiz bir etkinlik var ki burada da ilkleri yaşamış kadın siyasetçilerin kısa bir filmi gösterime sunduk ve bununla ilgili bir sergi hazırladık ve Başbakanımızın katılımıyla birlikte siyaset arenasındaki ilklere imza atmış kadınlarımızın tekrar hikâyelerini hep birlikte dinleme ve bu anlamda da rol model olabilecek kadın siyasetçilerimizi bir kere daha hatırlama fırsatını bulduk.

Evet, bizler Komisyonumuz olarak aslında bir yürütme organı gibi çalışmakta, biraz da kendine havale edilen kanun tasarı ve teklifleri, dilekçeleri görüşmemekte, sadece bunları yapmamakta, aynı zamanda kadın-erkek fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik çeşitli projelere ve aktivitelere öncülük etmekteyiz.

En son etkinliğimiz ise 8 Martta gerçekleştirdiğimiz etkinlik Dünya Kadınlar Günü münasebetiyle. 15 Temmuzda şehit olan kadınlarımızın yakınları ve kadın gazilerimizi Gazi Meclis çatısı altında kadın milletvekillerimizle bir araya getirdik. Bu toplantı ülkemizin birlik ve beraberliği için kendi hayatından vazgeçmiş kadınlarımızı, vatandaşlarımızı anmak için çok önemli bir fırsattı. Özellikle Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında, o gece haince bombalarla saldırıya uğrayan bu Mecliste kadın vekillerimizle bir araya gelmek çok önemliydi. Ben bu vesileyle tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, ailelerine sabırlar diliyorum gazilerimize de acil şifalar diliyorum. Onlar Türkiye Cumhuriyeti tarihine adlarını altın harflerle yazdırmış kahraman şehitlerimizdir.

Tüm bu çalışmalarımızla birlikte 3 tane alt komisyonumuz çalışmalarına hızla devam ediyor. Bunları hatırlamak gerekirse, Yurt Dışında Yaşayan Türk Vatandaşı Olan ve Vatandaşlıktan İzinle Çıkmış Kadınların ve Ailelerin Sorunları ve Çözüm Önerileri Alt Komisyonu, Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi ve Kırsalda Kadın Girişimciliğin Desteklenmesi Konulu Alt Komisyon, Türkiye'de Yaşayan Engelli Kadınlar ile Engellilere Bakmakta Olan Kişilerin Sorunları ve Çözüm Önerileri Konulu Alt Komisyon. Yurt dışında yaşayan türklele ilgili alt komisyonumuz 14, kırsalda kadın alt komisyonumuz toplamda 12, engelli kadınlarla ilgili alt komisyonumuz da 9 toplantı gerçekleştirmiştir. Bu alt komisyonlarımız referandum ve darbe girişimi gibi gündemin farklı bir seyrine rağmen henüz çalışmalarını tamamlamamış ama hızlıca çalışmalarına devam etmektedir.

İşte, hep beraber gördüğümüz üzere bu 2016 yılı gerçekten çok sıra dışı ve olağanüstü bir yıl olmuş. Ama buna rağmen Komisyonumuz durmadan kadın- erkek fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik olarak çok önemli toplantılar gerçekleştirmiştir. Bu etkinliklerde yakın destekleri olan tüm Komisyon üyelerimize ben buradan teşekkürü bir borç biliyorum ve ifade etmek istiyorum.

Ayrıca, 2016 ve 2017 yılında gerçekleştirdiğimiz birkaç yurt dışı temasımız var, onlara da kısaca değinmek istiyorum: Kolombiya ve Panama temaslarımız. Panama'ya UNDP'nin daveti üzerine katıldık. Orada toplumsal cinsiyet mührü denilen "gender equality seal" dediğimiz 10 Güney Amerika ülkesinde sürdürülen büyük şirketlerde kadınların karar alma noktalarındaki kurumla iş birliği ve istihdam noktasındaki çalışmanın son durumunu bizzat görebilmek ve tartışabilmek fırsatını bulduk. Bu başarılı çalışmanın Türkiye'de de Komisyonumuzun öncülüğünde başlatılması noktasında çalışmalarımıza başladık ve bunu da buradan ifade etmek istiyorum. Kadının iş dünyasında karar alabilecek, CEO'luk, yönetim kurulu başkanlığı, yönetim kurulu üyeliği ve diğer karar alma

noktalarında etkinliğini artırabilecek, kadının iş dünyasındaki nitelikli istihdamını artırmaya yönelik çok önemli bir çalışma olarak görüyoruz. Buradan da tekrar bu çalışmaya dair alt düzeyde çalışmalar başladığımızı ifade etmek istiyorum.

Hemen akabinde Kolombiya’da bir temasımız oldu. Biliyorsunuz, Kolombiya’da uzun süreden beri FARC terör örgütüyle süregelen bir terör mücadelesi vardı. Muadilimiz olan komisyonla birlikte bu terör mücadelesinde kadınların nasıl etkin bir rol oynadığını, nasıl bir çalışma yürüttüğünü bizzat kendileriyle müşahade ettik ve bunları nasıl hayata geçirdiğini temaslarda anlamaya çalıştık ve önemli bilgilerle döndük. Ama her şeyden önemlisi “network” ağ çalışmamıza Kolombiya’daki komisyonun dâhil olmasıyla ilgili fırsat bulduk ve kendileri bu “network” ağ projemize dâhil oldular.

Bir Malezya temasımız var. Bu da Uluslararası Müslüman Kadınlar Zirvesi olarak tanımlanıyor. Kadınların inisiyatif kazanması ve güçlenmesi adına dünyada öne çıkan Müslüman kadın liderlerle bir araya geldik, onların deneyimlerini, düşüncelerini ve sorunlarını geniş bir perspektifte masaya yatırdık ve onların karşılaştıkları sorunları çözebilme noktasında bir sinerji elde ettiğimizi düşünüyorum. Geniş bir sivil toplum örgütü katılımı vardı. Ayrıca orada da ikili temaslarımız oldu. Bakan düzeyinde, komisyon başkanlığı düzeyinde ikili temaslara birlikte çalışmalarımızı Malezya’da da tamamladık.

En son olarak Amerika ziyaretimiz var. Bu, 2017 yılında New York kentinde bir çalışma ziyareti olarak gerçekleştirilmiştir. Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonunun değişen iş dünyasında kadınların ekonomik olarak güçlendirilmesiyle ilgili temasıyla düzenlenen 61’inci oturumun katılımını sağladık. Söz konusu çalışma ziyareti kapsamında 13 Mart 2017 tarihinde Birleşmiş Milletler Daimi Temsilcilüğümüzde bilgilendirme toplantısına katılımın müteakibinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda Kadının Statüsü Komisyonunun oturumunun açılışına ve ülke delegasyonlarının Genel Kurula hitabını takip ettik. Aynı gün, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız tarafından düzenlenen yan etkinliğe katılım sağladık ve Komisyon adına bir konuşma gerçekleştirdik. Ayrıca, Türkiye heyeti Başkanı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımız Sayın Fatma Betül Sayan Kaya’nın BM’deki Genel Kurula hitabına, oturum kapsamında düzenlenen bazı yan etkinliklere ve yuvarlak masa oturumlarına katılım gösterdik ve takip ettik.

Evet, değerli milletvekilleri, şimdi önümüzde referandum sebebiyle ara verdiğimiz 2017 yılındaki faaliyetlerimiz var. Bu kapsamda, 2017 takviminde önümüzdeki ilk organizasyonumuz KEFEK’in 8’inci kuruluş yıl dönümüyle ilgili yapacağımız bir etkinliğimiz var. Bu 8’inci kuruluş yıl dönümümüz vesilesiyle uluslararası bir sempozyum gerçekleştirmeyi planlıyoruz. Bu sempozyumumuzun ana temasını karar alma mekanizmalarındaki, kamudaki, siyasetteki ve iş dünyasındaki kadınların temsili noktasında ve etkinliğini artırmaya yönelik 3 farklı oturum olarak gerçekleştireceğiz. Bu oturumlarda Türk uzmanlarımızla ve yurt dışından geniş katılımlı, bakan ve komisyon başkanı düzeyinde katılım sağlamayı gerçekleştireceğiz inşallah.

Aynı zamanda, KEFEK’in kuruluş yıl dönümü etkinliğine yönelik olarak gelenekselleştirdiğimiz ödül töreni var, buna ev sahipliği yapacağız. Bu seneki tamamızda iş dünyasındaki kadının ve iş dünyasında karar alma mekanizmalarındaki kadının Türkiye’deki profilini, durumunu inceleyeceğiz. Bununla ilgili bir saha araştırması yaptık. ISO’ya bağlı ilk bin şirkete ve orta ve küçük KOBİ’lere -1.200 sayısında- TÜİK’le beraber çalıştığımız, hazırladığımız 31 soruluk bir skalayı gönderdik ve onlardan dönüş aldık. Bu gelen dönüşlere göre bir rapor hazırlıyoruz. Bu raporun da o toplantımızda sunumunu yapacağız ve bu rapor sonucu ilk 5 ya da 6’ya giren şirketlere de o gün Komisyonumuz adına Meclis çatısı altında farkındalık ödülleri vereceğiz ki bunu çok önemsiyoruz. Bizler iş dünyasında da kadınların daha etkin karar alabilecek mekanizmalarda güçlenmesi noktasında Komisyonumuz adına çalışmalarımızı heyecanla ve gururla yürütüyoruz.

Başka bir çalışmamızdan da bahsetmek istiyorum, bu da bizi çok heyecanlandıran, önemseydiğimiz bir çalışmamız. “STEM” dediğimiz, başta kız çocukları olmak üzere tüm gençlerin bilim, teknoloji, matematik ve mühendislik alanlarında eğitim görmeleri ve eğitimlerinden sonra bu alanlarda çalışmalarını noktasında bir çalışmamız. Bu, 7 Bakanlıkta ilgilendirebilen geniş kapsamlı bir çalışma. Bildiğiniz üzere, sürdürülebilir kalkınmada kadının istihdamı ve bu alana çekilebilmesi için bu projenin hayata geçmesini gerçekten bir elzem olarak görüyoruz. Bir bilim seferberliği kapsamında ele alarak hayata geçirmeye başladığımız ve görüşmeler düzeyinde yürüttüğümüz bir çalışmamız olarak ifade etmek istiyorum.

Bunun dışında, planladığımız, çok yakın zamanda hayata geçireceğimiz bir yurt dışı temasımız var, bunu da İspanya çalışma ziyareti olarak planlıyoruz. Bu ülke toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme noktasında uygulamasını iyi yapmış bir örnek. Bu da projemiz kapsamında BM’yle birlikte gerçekleştireceğimiz bir etkinlik. Bu anlamda İspanya Parlamentosundaki Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, çeşitli parlamenterlerle bir araya geleceğiz. Aynı zamanda, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin yanında “network” ağımla ilgili onların katılımı noktasında görüşmelerimize devam edeceğiz.

Kısaca Komisyonumuzun 2016-2017 yılında yapmış olduğu etkinlikleri ve planladığı etkinlikleri ifade etmeye çalıştım.

Şimdi gündemimizde öncelikle Komisyonumuzun Birleşmiş Milletler Kadın birimiyle yürüttüğü Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi hakkında bilgi verecek olan Neşe Çakır’a söz vermek istiyorum.

Buyurun Neşe Hanım.

III.- SUNUMLAR

1.- Birleşmiş Milletler Kadın Proje Koordinatörü Neşe Çakır’ın, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Parlamentolararası Birliğin ortak yürüttüğü projede bugüne kadar neler yapıldığı, hangi sonuçlara ulaşılmışının amaçlandığı hakkında sunumu

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER PROJE KOORDİNATÖRÜ NEŞE ÇAKIR – Sayın Başkanım, sayın vekillerim, değerli katılımcılar; hepiniz hoş geldiniz.

Bizi İkinci Yasama Yılı, 2’nci Komisyon toplantınıza davet ettiğiniz için öncelikle çok teşekkür ediyorum.

Birleşmiş Milletler Kadın birimi, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Parlamentolararası Birlikle yürüttüğümüz ortak proje hakkında Sayın Başkanımız oldukça kapsamlı bir bilgi verdi. Ben de kısaca projenin başlangıç tarihinden bu yana neler yaptık, hangi sonuçlara ulaşmak istedik, neleri amaçladık, onlara değineceğim ve daha sonra da 2017 yılında yapacağımız iş planıyla ilgili ve önümüzdeki fırsatlarla ilgili Birleşmiş Milletler Kadın Birimi Ülke Program Direktörü Fulya Vekiloğlu’na sözü vereceğim.

Çok fazla vaktinizi almayacağım çünkü Sayın Başkanım oldukça kapsamlı olarak yaptıklarımıza değindi. Türkiye’de Siyasi Liderlikte ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi’nin Aralık 2018 yılında tamamlanması planlanıyor. Söylediğim gibi, proje Birleşmiş Milletler Kadın birimi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Parlamentolararası Birlik ortaklığında uygulanmaktadır. Projeye İsveç Uluslararası Kalkınma İş Birliği Ajansı kısaca SIDA finansman desteği sağlamaktadır. Proje uygulamaları Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki komisyonlar, siyasi partiler, siyasi partilerin kadın kolları, yasama uzmanları ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla devam etmektedir.

Ben çok kısa -yeni üyelerimiz de var sanırım- proje ekibimizi de tanıtmak istiyorum. Öncelikle Sayın Fulya Vekiloğlu Birleşmiş Milletler Kadın birimi Ülke Program Direktörü. Ben Neşe Çakır, proje yöneticisiyim. Ayşe Gülbağ, proje sorumlumuz. Ebru Demirel projenin iletişim ve savunuculuk uzmanı. Ülkem Önal da proje asistanımız.

Ben izninizle birkaç önemli konuya değinmek istiyorum genel olarak. Proje –Başkanımın da söylediği gibi- kadınların Türkiye Büyük Millet Meclisindeki liderlik pozisyonları da dâhil her türlü karar alma mekanizmasına katılımlarını hedeflemektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların karar alma mekanizmasına katılım hakkını geliştirecek yasal çerçevelerin ve politikaların geliştirilmesi, kanunlaştırılması ve uygulanmasını amaçlıyoruz. Diğer bir amacımız da kadınların liderliğinin ve siyasete katılımının toplumsal cinsiyete duyarlı hizmetlerle teşvik edilmesi. Toplumsal cinsiyet eşitliği savunucularının kadınların liderliğini ve siyasi katılımını artıracak yasal çerçeveleri ve politikaları etkilemesini bekliyoruz.

Sayın Başkanım da belirtti, 2016 yılında daha önceki projenin ilk bazında gerçekleştirilen yasa tarama raporlarının sonuçları paylaşıldı, bir dizi toplantı yaptık. Toplamda baktığımızda toplantılarımıza 20 milletvekili -14 kadın ve 6 erkek olmak üzere- katıldı. Başbakanlık ve bakanlıklardan ve Türkiye Büyük Millet Meclisindeki uzmanlardan, yasa yapmadan sorumlu uzmanlardan 15 kişi katıldı, bunların 7'si kadın, 8'i erkekti. Yine, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında 46 uzman -26'sı kadın ve 20'si erkek olmak üzere- yasa tarama toplantılarımıza katıldı. Yasa tarama toplantıları sonucunda KEFEK liderliğinde öncelikli yasaların belirlenmesi ve bu yasaların toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı hâle getirilmesi için yasa değişikliği tekliflerinin hazırlanması önerisi kabul edilmişti. Sayın Fulya Vekiloğlu da belirtecektir, belki bu aktiviteyle ilgili sonraki dönemde revizyon gerekebilir diye düşünüyoruz.

Daha sonra biz 2016 Haziran ayında Türkiye Büyük Millet Meclisinde toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme toplantısı gerçekleştirdik. Toplantıya 27 milletvekili -13 kadın ve 14 erkek olmak üzere- Türkiye Büyük Millet Meclisinden 41 uzman -13 kadın, 28 erkek- ve Başbakanlıktan 6 uzman -3 erkek, 3 kadın olmak üzere- katıldılar. KEFEK ile Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda ortak bir alt komisyon kurulması kararlaştırılmıştı toplantıda, detaylarına girmeyeceğim.

Yine, Sapanca Lider Kadınlar Çalıştayına -Başkanım değindi- 16 kadın ve 3 erkek olmak üzere 19 milletvekili katıldı ve bunlardan 14 milletvekili yani 19 milletvekili içinde 14 milletvekili yeni seçilen milletvekilleri idi. Bu açıdan da çok önemli katılımları. Yine, yasama uzmanlarının ve proje ekibimizden arkadaşlarımızın da katıldığı Norveç Parlamentosuna Eylül 2016'da bir çalışma ziyareti gerçekleştirildi. Norveç'te Çocuk ve Eşitlik Bakanlığı, Tüketici İlişkileri ve Eşitlik Birimi, Yerel Yönetim ve Modernleşme Bakanlığı, Bilim İşe Alım Merkezine yapılan ziyaretlerde Norveç'te gerçekleştirilen toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmaları ve başarılı uygulamalar konusunda bu ziyarette bilgi alındı.

Diğer taraftan, Kars'ta gerçekleştirdiğimiz ve Iğdır, Ardahan, Ağrı illerini de kapsayan bölge toplantımızda tabii yerel sivil toplum temsilcilerinin katılımı çok önemliydi. Katılımcılar kadın-erkek eşitliğine dair plan ve programların etkin şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla ilgili kurumlar arası koordinasyon ve iş birliğini artıracak önerilerini paylaştılar. Bölge toplantısında öne çıkan sorunlar eğitim, erken yaşta evlilikler ve istihdamdı. KEFEK'in hem eğitim hem de erken yaşta evliliklerle ilgili daha derinlemesine bir çalışma yapması ve bu konularla ilgili bir alt komisyon kurulması konusunda önerilerini dile getirdiler. Toplamda baktığımızda diğer faaliyetlerimize katılımın yanı sıra 55 Meclis personeli -yaklaşık olarak 20 kadın ve 35 erkek olmak üzere- toplumsal cinsiyet eşitliği, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme gibi konularda kapasite geliştirme etkinliklerine katılmış oldular.

Son olarak, konuşmamı bitirmeden önce bir proje uygulamasında karşılaştığımız önemli mihenk taşlarından kısaca bir kronolojik olarak bahsetmek istiyorum. Resmî olarak proje 2014 Aralık ayında başladı çünkü ilk ödeme o zaman yapılmıştı ve Başkanımın da belirttiği gibi biz 7 Aralık 2015'te projenin açılışını yaptık. Dolayısıyla proje fiilen bir yıl gecikmeli olarak başlamış oldu. 25'inci Dönemde, 2015'in ikinci ayında bir sunum yapıldı o zamanki Komisyona projeye ilgili. Daha sonra 7 Haziranda genel seçimler oldu. 2015'in ilk dönemi, Hazirana kadar diyebiliriz, proje uygulamalarında biraz gecikmeler oldu genel seçimler nedeniyle. Sonra proje ekibinin istihdamı çok geç oldu yani bir yıl sonra proje ekibi istihdam edilmiş oldu. Dolayısıyla, genel seçimlerden sonra koalisyon çalışmaları yapıldı ve 1 Kasım'da erken seçime gidildi. O dönemde de biz proje uygulamalarını yine gerçekleştiremedik. Daha sonra tam anlamıyla 30 Kasım'da hem Komisyon hem Başkanımızın görevlendirmesi oldu ve biz de -Başkanımın belirttiği gibi- açılış toplantısına hazırlanmıştık ve 7 Aralıkta bunu gerçekleştirdik. Hemen sonrasında sivil toplumla çalışma yaptık ve 2016 yılında uygulamalarımızda oldukça yoğun bir uygulama dönemi geçirdik. Yine, Mayıs ayında Başbakan ve Kabine değişikliği oldu, bir darbe girişimi oldu 15 Temmuz'da, tabii bütün bu süreçler bizim uygulamalarımızı aslında biraz geciktirdi ve biz 2016'da Ekim ayı sonu ile Aralık ayları arasında uygulamalarımızı gerçekleştirebildik. 2017 yılında yasama uzmanları arkadaşlarımızla bir araya geldik, 2017 planını yaptık ancak daha sonra şubatta referandum kararı alındı. Tam son etkinliklerimizi planlamıştık ki onları da biz şimdi, Mayıs sonrasına bırakmak durumunda kaldık.

Böylece kısaca bilgi vermek istedim. Daha sonra, önümüzdeki dönemde yapacağımız çalışmalarla ilgili Fulya Hanım size bilgi verecek.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Fulya Hanım.

2.- Birleşmiş Milletler Kadın Türkiye Direktörü Fulya Vekiloğlu'nun, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Parlamentolararası Birliğin ortak yürüttüğü projede 2017 yılında yapılması planlanan çalışmalar hakkında sunumu

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN TÜRKİYE DİREKTÖRÜ FULYA VEKİLOĞLU – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; öncelikle davetiniz için çok çok teşekkür ediyorum. Hepinizi saygı ve sevgiyle selamlamak istiyorum. Tekrar sizlerle birlikte olmak gerçekten çok güzel. Uzun bir aramız oldu ama tekrar birlikte olmaktan dolayı çok mutluyuz.

Bizler Birleşmiş Milletler Kadın birimi olarak bu Komisyonda yaptığımız çalışmalardan dolayı ve bu Komisyona destek olmaktan dolayı çok çok mutluyuz ve onur duyuyoruz çünkü gerçekten KEFEK'in hayati bir rolü olduğunu, özellikle yasaların düzenlenmesi, bu düzenlenen yasaların kadını güçlendirecek, kadının hayata daha güvenli bakmasını sağlayacak ve fırsat eşitliğini yaratacak düzenlemeler olması açısından biz gerçekten bu çalışmaya destek vermekten dolayı onur duyuyoruz. Bundan sonraki dönemlerde de yine aynı şekilde etkin çalışmaların sürdürüleceğine inanıyoruz. Bizim için bu sadece bir proje değil, gerçekten kadın-erkek fırsat eşitliğinin oluşturulmasında çok önemli bir adım.

Ben yine çok kısaca -aslında Başkanımız bahsettiği için- değinmek istiyorum 2017 faaliyetleri üzerine. Önümüzde fırsatlar var, belki bazıları etkinlik olarak düzenlendi, bazıları henüz konuşulmadı, konuşulabilir. Ben o yüzden biraz fırsatlardan da söz etmek istiyorum. Henüz düzenlemediğimiz, planımıza almadığımız etkinlikler varsa, önerileriniz gelirse seve seve bunları değerlendirmeye hazır olduğumuzu da belirtmek istiyorum.

İlk aşamada, yasama çalışmalarına destek. Önümüzdeki dönemde yeni yasaların çıkarılması durumunda, yeni yasaların oluşturulması süreçlerinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadının güçlenmesini destekleyen politikalar, mevzuat ve prosedürler benimsemesini sağlayacak şekilde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunu ve yasama uzmanlarının kanun tasarılarını toplumsal cinsiyet bakış açısından değerlendirmeleri için gereken altyapı ve her ne türlü destek isteniyorsa bu desteğin seferber edilmesi için hazır olduğumuzu belirtmek istiyorum.

Yine aynı şekilde, geçtiğimiz dönemde diğer komisyonlarla iş birliği yapmıştık. Bunlar İnsan Hakları, Adalet, Sağlık, Aile ve Çalışma, Sosyal İşler Komisyonu. Bu dönemde de önümüzde aslında önemli bir fırsat olduğunu düşünüyoruz ve bu komisyonlarla çalışmalarımızı sürdürmeyi arzu ettiğimizi belirtmek istiyoruz.

Yine aynı şekilde, Başkanımızın da belirttiği gibi, il bölge toplantılarımız çok çok önemliydi. Özellikle yereldeki nabız tutmak, değişimi gerçekten tabanda başlatmak adına, kadın-erkek fırsat eşitliği adına bu bölge toplantılarının çok çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu yıl da inşallah bir bölge toplantısı daha yapılmasını istiyoruz. Yine, Neşe Hanım'ın bahsettiği gibi, geçtiğimiz bölge toplantısı başarılı bir bölge toplantısıydı ve orada dile getirilen bazı konuların izlenmesi gerekiyor. Aslında bu izleme çalışmalarını da ben bu yılın çalışmaları içine almamız gerektiğini düşünüyorum, bu konuyu sizin dikkatinize sunmak istiyorum.

Bunun dışında, yine KEFEK'in tanıtım ve görünürlüğünün ve yasa yapma süreçlerine katılımdaki etkinliğini güçlendirmek gibi bir çalışmamız var. Biliyorsunuz, bir iletişim ajansı ile beraber şu anda bu çalışmayı yapıyoruz. Bu çalışma kapsamında yine tanıtım kitapçığımız, tanıtım filmimiz olacak ve bunun yanında başka etkinliklerimiz de olacak. Ancak, tabii şuna değinmek istiyorum ki tanıtım ve görünürlüğünün ve bu etkinliğin sürdürülmesinde yine sivil toplumla diyalog ve iletişim çok çok önemli. Savunuculuk çalışmaları yapmamız, siyasete katılım faaliyetlerini güçlendirmemiz yine çok çok önemli. Bu özellikle tabanda KEFEK'in tanınırlığı açısından önemli bir adım olacaktır.

Yine aynı şekilde sivil toplum, savunuculuk ve kapasite geliştirme faaliyetleri biliyorsunuz projemizin 3'üncü bileşenidir. Bölge toplantılarında gayet güzel çalışmalar yaptık, ulaştık ama bu alanda biraz daha hızlı olmamız, belki bu alanda biraz daha farklı çalışmalar yapmamız gerekebilir. Eğer Komisyonumuz bu alanda çalışmalar yapmayı arzu ederlerse bizim yine buna hazır olduğumuzu iletmek istiyorum.

Proje yürütme, danışma kurulu toplantılarımız yine bizim proje içinde yer alan, yapmamız gereken toplantılarımız. Bizim bir nevi zorunluluğumuz da diyebiliriz. Bunu henüz gerçekleştiremedik. Bu dönemde özellikle proje hedeflerinin, paydaşlarının tam katılımını, sahiplenmeyi artırmak adına yürütme ve danışma kurulunu bu yıl da yapmayı arzu ediyoruz, başlamayı arzu ediyoruz daha doğrusu bu çalışmalara.

Bunun dışında, KEFEK ve diğer komisyonlardaki yasama uzmanlarına yönelik eğitici eğitimi yine bizim planlarımız içinde. Yasama uzmanlarına yönelik toplumsal cinsiyet eşitliği eğitici eğitimi yine bu vermeyi planladığımız etkinliklerden birisi. Yine -Başkanımız değindi- uluslararası örnekler, çalışma ziyaretleri... Açıklandıkları için ben daha fazla üzerinde durmayacağım.

Sürdürülebilir kalkınma hedefleri. Bu da önümüzde çok önemli bir fırsat. Gerçekten ben birkaç toplantıya katıldım. Biliyorsunuz Kalkınma Bakanlığı şu anda bunun öncülüğünü sürdürüyor. Onbirinci Kalkınma Planı için çalışmalar şimdiden başladı ve 2017 Eylül ayında ihtisas komisyonları düzenlenecek. Bu ihtisas komisyonlarından birisi toplumsal cinsiyet eşitliği ihtisas komisyonu olacak ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı çok büyük bir olasılıkla bunun liderliğini üstlenecek. Burada özellikle KEFEK'in rolünün çok çok önemli olduğunu düşünüyoruz çünkü özellikle parlamentoların

sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin yerine getirilmesinde çok güçlü rolleri var. Biliyorsunuz, 17 hedef var, 17 hedefin 5'inci hedefi özellikle toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak, kadınların ve kız çocuklarının toplumsal konumlarını güçlendirmek adına ayrılmış bir hedef, 5'inci hedef. Ancak, diğer hedefler aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısıyla, perspektifiyle gerçekleştirilmesi gereken hedefler olduğu için bizim özellikle gerek Birleşmiş Milletler gerek KEFEK gerek Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının bu yönde çok çalışma yapıp toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinin diğer hedeflerin altına yedirilmesi, entegre edilmesi için çalışmalar da yapması gerekiyor. Biz bu anlamda bir etkinlik düşünüyoruz. Uluslararası Parlamenterler Birliğinin de teşviki ve desteğiyle yine uluslararası yapabileceğimiz, KEFEK'in liderliğini üstlenebileceği bir toplantı olabilir bu, eylül veya ekim ayı gibi sanıyorum planlanıyor bu toplantı. Burada da yine diğer ülkelerdeki kadın erkek fırsat eşitliği komisyonlarıyla ortak olarak biz ne yapabiliriz, sürdürülebilir kalkınmadaki rolümüz nedir gibi bir çalışma yapılabilir, yine KEFEK öncü olabilir böyle bir çalışmaya.

Bunun dışında, bizim naçizane bir önerimiz var, bundan sonraki çalışmalar için, çalışmaların birlikte yürütülmesi için. Projenin özellikle tüm katılımcılarının olduğu, daha doğrusu tüm partilerin katılımcılarının olduğu, temsiliyetin sağlandığı küçük bir çalışma grubu oluşturulması. Bunun tamamen pratik sebeplerle yapılmasını düşünüyoruz. Bu çalışma grubunun bizim düşündüğümüz ne tür bir faaliyeti olacak? Özellikle bu Komisyon tarafından yıllık onaylanmış olan program üzerinde beraber planlama, çalışma yapmak, katılımı artırmak ve özellikle faaliyet programlarına görüş sunmak, katkıda bulunmak hatta bütçesine beraber bakmak, birlikte planlama yapmak adına. Eğer böyle bir küçük çalışma grubu oluşturulabilirse çalışmaların hem daha hızlı hem daha etkin bir şekilde yürütülmesi için çok etkin bir çalışma yolu olacaktır diye düşünüyoruz.

Bir de yaptığımız tüm çalışmalarda tüm siyasi partilerin tam katılımının sağlanması. Bunun özellikle kadın-erkek fırsat eşitliğinin, kadının güçlendirilmesinin partilerüstü ve siyasi gündem üstü bir konu olduğunun görünürlüğünün sağlanması açısından ve sahiplenmeyi sağlaması açısından çok çok önemli olduğunu düşünüyoruz.

Bunun dışında ise -diğerlerini sanıyorum söyledim- bir tek şuna değinmedim -ki Neşe Hanım biraz bahsetti- proje faaliyetlerinin revizyonu. Şu anda böyle bir çalışma sürdürülüyor, proje dokümanımız tekrar inceleniyor, sizlerle zaten bir iki toplantı gerçekleştirildi, yine daha fazla gerçekleştirilecek. Biraz daha güncellemek adına projemizi, proje hedeflerini, alt hedefleri böyle bir çalışma yapıyoruz. Bu da projenin sürdürülebilirliği açısından çok çok önemli.

Son madde ise -bu anlamda sizin bize belki önerileriniz olabilir- bizler etkinlikleri daha etkin, daha sürdürülebilir nasıl yapabiliriz? Eğer yaptığımız doğru bir şey yoksa doğru işleyişi nasıl sağlayabiliriz? Sizin önerilerinizi almaktan da ayrıca çok büyük mutluluk duyarız.

Ben son slaytta sadece size çok genel olarak bütçe hakkında da bilgi vermek istiyorum. Biliyorsunuz, toplam bütçemiz 3,5 milyonu, harcanan toplam -yukarıda görüldüğü gibi- 745 milyon 687, kalan yine 2 milyon 754 bin 312, oldukça büyük bir miktar aslında hâlen beklemekte.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Dolar mı?

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN TÜRKİYE DİREKTÖRÜ FULYA VEKİLOĞLU – Tabii, tabii, dolar.

Şu anda 2018'in sonunda bitmesi hedefleniyor projenin ama projemizin hâlen çok büyük bir miktar bütçesi harcanmamış durumda, 2 milyon küsur henüz harcanmamış durumda. Bu harcanmayan bütçe de aslında bize iki şey sunuyor: Hem önümüzdeki yıllarda yapabileceğimiz ne kadar çok etkinlik olduğunu gösteriyor çünkü bütçemiz var bunun için, çok daha etkin faaliyetler yapabiliriz burada hem

de bir anlamda aslında üzücü bir sonucu gösteriyor çünkü bu etkinlikler, bu ayrılan kaynaklar aslında kadınlara ulaşması gereken kaynaklar. Dolayısıyla, aslında daha çok etkinlik, daha geniş sayıda, geniş kitlelere ulaşabilecek etkinlikler yapabileceğimizin olanaklarını sunuyor bize.

Herhangi bir sorunuz varsa, herhangi bir konuyu açıklamamız gerekirse biz buradayız.

Çok çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de çok teşekkür ederim Neşe Hanım’a, Fulya Hanım’a.

Neşe Hanım bir kronolojik takvim sıraladı. Gerçekten olağanüstü bir dönem yaşadık ama buna rağmen 10’dan fazla aslında etkinlik yaptık, Norveç’i söylememişim. Ama çok yakın zamanda planladığımız bir bölge toplantısı vardı Nevşehir’de, bazı programlardaki değişikliklerden dolayı erteledik, bunu da en kısa zamanda programımıza alacağız. Hemen akabinde -bölge toplantılarını önemsiyoruz- Antep var, Ege’de bir temasımız olacak Allah nasip ederse, bunları gündemimiz sakinleştiği sürece hızlıca hayata geçireceğiz. Sivil toplum örgütleriyle bir araya gelmeyi biz de çok önemsiyoruz, çok da gerekli olduğuna inanıyoruz. İşte, bu bölge toplantılarını bunu sağlayacak, yani daha derinlemesine, daha spesifik konuları ele alabilme ve çözüm üretebilme noktasında önemsiyoruz.

IV.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1 Komisyonun 2016 yılında yaptığı çalışmalar ve 2017 yılında yapılması planlanan çalışmalara ilişkin görüşmeler

BAŞKAN - Arkadaşlarımızın muhakkak soruları ve katkıları olacaktır.

Ben söz almak isteyen arkadaşlarımıza söz vermek isterim.

Buyurun Sayın Sula.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Uzunca bir aradan sonra tekrar bir araya gelmek güzel. Normal, olağan hayatımıza dönmüş olmak da güzel.

Ben özellikle katkılarınızdan dolayı teşekkür ediyorum. Gerçekten önemli bir proje, beraberce yürütüyoruz.

Bu tanıtımın daha da geniş kitlelere ulaşması anlamında bir “web” sayfasının olmasının ben artı getireceğini düşünüyorum açıkçası. Belki bu anlamda bir destek sağlanabilirse çünkü tanıtım filmi bu anlamda önemli bir adım. Aslında belki bu tanıtım filmi bir sonraki kuruluş yıl dönümümüz için düşünülmüş ama sosyal medya ve internet iletişim çağında çok daha etkin olduğu için buna yönelik de çalışmaların yapılması gerektiğinin önemli olduğunu düşünüyorum ben. Bu proje kapsamında buna da bir bütçe ayrılarak, böyle bir destekleme yapılabilirse farkındalığı artırma noktasında çok önemli bir ivme kazanabileceğimizi özellikle düşünüyorum ve kalıcı olacak olan bir ivmedir bu yani proje sürecinde değil de proje bittikten sonra da o farkındalık devam edecek şekilde devam edebilir. Bence bu anlamda bir bütçe ayrılabilir.

İkinci olarak, yasama uzmanlarıyla ilgili bir eğitimden bahsettiniz. Ama benim önerim şudur: Bizim bile, benim mesela bizzat bu konudaki farkındalığım Komisyon üyesi olduktan sonra daha da arttı, danışmanlarımızın da -çünkü bize en fazla destek veren insanlar danışmanlarımız- özellikle KEFEK Komisyonu üyelerinin danışmanları başta olmak üzere, tüm milletvekili danışmanlarına da açık olmak üzere böyle bir çalışmanın da yapılması, bizimle beraber çalışan arkadaşlarımızda da bir farkındalık oluşturulması önemlidir. Bence böyle bir eğitimin de bu anlamda değerlendirilmesi faydalı olacaktır.

Üçüncü olarak, ben bu bölge toplantılarında küçük ölçekli çalıştaylarla -aslında daha çok bir anlatım ve dinleme gibi geliyor daha büyük ölçüde- verimin daha artırabileceğini özellikle düşünüyorum. Proje bölge toplantılarına böyle programlar eklenebilir.

Ayrıca, yerel seçimlerin, 2019'da o da yapılacak ama ilk seçim o gibi gözüküyor, genel seçimler daha da sonrasında yapılacağı için yerel yönetimlerdeki kadın kimlikleri üzerine bir çalışma özellikle yapılabilir. Bir kadın çalıştayını yani belediye başkanları, il genel meclis üyeleri ve belediye meclis üyeleri üzerinden çok büyük ve çok ses getirebilecek ve onları da yönlendirebilecek ve yerel seçimlere daha fazla kadını hazırlayabileceğimiz bir çalıştayın ve içeriği tabii şekillendirilip konuşulabilir ama böyle bir çalışmanın önem arz edeceğini düşünüyorum. Spesifik konu yani sadece yerel yönetimlerde kadın, belediye başkanı, belediye meclis üyesi, il genel meclis üyesi ve muhtarlar bağlamında çok özel bir çalışmanın yapılmasının kadınların yerel yönetimlerde daha fazla temsilini artırmaya yönelik katkı sağlayacağını düşünüyorum özellikle.

Bir de kadın-erkek fırsat eşitliği komisyonu olan illerimiz var çünkü nüfusu belli sayının üzerindeki illerde bu komisyonun kurulması zorunlu hâle getirilmiş. Belki sadece bu komisyon üyelerine yönelik de bir çalışma yapabiliriz.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Yerel yönetimlerde?

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Yerel yönetimlerde yani belediyelerde oluşturulmuş kadın-erkek fırsat eşitliği komisyonları var. Kaç tane belediyede var, kaç tane üyesi var ve ne yapmışlar? Rol model, örnek çalışmalarında birbirine temsil anlamında, birbirine örnek sunmak anlamında, ortak akli oluşturabilmek ve daha fazla yol alabilmek anlamında, bu da tabana inme anlamında önemlidir. Çünkü biz burada biraz daha üst düzey bir çalışma yapıyoruz ama tabana inen, belki belediyelerimizdeki o kadın-erkek fırsat eşitliği komisyon üyelerinin çalışmalarıdır. Bu anlamda da onlara yönelik özel bir çalışma yapmamızın faydalı olacağını düşünüyorum.

2017 planlarımızda bunları da değerlendirebilirsek bana göre daha hızlı ivme almamızı yani 2017'nin kayıp kısmını telafi edebilme noktasında katkı sağlayabileceğimizi düşünüyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim Sayın Sula.

Sadece bir şey ekleyeyim, eklersiniz diye düşündüm ama, KEFEK'in tanınması anlamında yine ajansla yaptığımız bir çalışma var, hem logo hem slogan ve diğer tanıtım kitapçığı ve tanıtım filmleriyle ilgili, aslında görünürlüğü sağlamaya yönelik çalışmalar ama “web” sayfası bunu gerçekten taçlandırarak bir çalışma olacak, ben de Sayın Sula'ya katılıyorum. Bu, devamlılığını da sağlayacak. Hep şikâyet ettiğimiz, bilinmiyor, tanınmıyor, bihaberler ve bunun daha kolay ulaşılır ve aslında bu alanda çalışma yapacak kişilere de, uzmanlara da bir veri tabanı oluşturabilecek güzel bir “web” sayfasının KEFEK'i bu anlamda güçlendireceğine inanıyorum, ben de katılıyorum, arkadaşlarımız ne düşünürler biliyorum.

Buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum ben de Başkanım.

Tekrar merhaba arkadaşlar, uzun bir süre sonra tekrar bir araya geldik.

Farklı bölgesel toplantılara da ben olabildiğince katılmaya çalışıyorum.

Sayın Başkan ve Değerli Fulya Hanım ve Neşe Hanım da ayrıntılı olarak açıkladılar yapılan etkinlikleri. Evet, birçok etkinlik yapıldı, elbette çok büyük bir emekle hazırlanan etkinlikler oldu. Katılımın bazen, zaman zaman fazla, bazen yoğun olduğu toplantılar yaptık. Bu toplantılar

yapıldıktan sonra oluşturulacak ya da çıkan sonuçları, tekrar Komisyonun bir araya gelip, bunları tekrar değerlendirip nasıl somut adımlar atacağımız noktasında eksiklikler görüyorum ben. İşte, İkinci Yasama Yılı'nın bu 2'nci toplantısı, oldukça uzun bir aradan sonra tekrar bir araya geliyoruz ve sadece neler yapıldı, toplantıları sıraladık şu an. Bence burada yapılması gereken, toplantılar sonrası somut adımlar nasıl atılabilecek ve özellikle de yapılan bölge toplantılarında işte, Kars'ta erken yaşta evlilikler sorunu muazzam şekilde dile getirilmişti ama biz akabinde tekrar bir araya gelip biz ne yapabiliriz bu sorunun çözümü noktasında, başka hangi bölgelerde bu sorun var, bu sorunla ilgili yasal nasıl bir düzenleme yapılabilir, bizim Komisyonumuzun bir raporu ve onu ilgili komisyonlara ve yasama organına etkin şekilde, belki Genel Kurul gündemine taşıyacak adımlar atamadık, siyasetüstü bir adım maalesef atılamadı. İşte, Birleşmiş Milletler, gerçekten Birleşmiş Milletler Kadın Birimi aslında bizim için önemli bir fırsat, önemli bir proje yürütüyoruz. Bu projeye ilgili, ki bütçenin de büyük bir çoğunluğunun da duruyor olması demek bizim aslında kadınların bu sorunlarının çözümü noktasında bir şey üretmediğimizi de gösteriyor ve projenin de neredeyse son yılına gireceğiz. Evet, birçok olağanüstü durum oldu, işte, elbette ancak biz çalışmalarımızı etkin bir şekilde yürütmedik.

Toplantıların organizasyonu konusunda da sıkıntılar var. Şimdi, öncesinde bir araya gelip biz hangi bölgede çalışma yapacağız, hangi bölgede kadınların ya da kız çocuklarımızın sorunları var, ne tür sorunları var ve biz neden oraya gideceğiz, kimler gelecek o toplantıya, biz kimlerle görüşeceğiz ve sonucunda da aldığımız sonuçları nasıl değerlendireceğiz, bununla ilgili de ben bir iletişimsizlik görüyorum. Bize işte, toplantı gündemi geliyor, üyesi olarak, buralara gidilecek, bunlar yapılacak diye sadece ben bir program görüyorum ve o program da ya oluyor ya erteleniyor ya aksiyor, gerekçesinin ne olduğunu bilmeden. Bence Komisyonun çalışmasıyla ilgili bazı teknik sorunları da gündeme almamız gerektiğini düşünüyorum, bunlara daha dikkat etmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Biz alt komisyonumuzda gayet güzel toplantılar yapmıştık. 15 Temmuz sonrası hiçbir toplantı yapamadık, bir araya gelmedik ve sonra o toplantımızda bazı tespitlerimiz vardı. Rapor mesela hâlâ yazılmadı, o aşamaya gelemedi, tamamlamadık, neredeyse bir yıl oldu, altı aylık bir alt komisyon çalışması. Raporu yayınlamazken ben rapordaki çok önemli bir sorunun son KHK'yla çözüldüğünü gördüm. Yani bizim Komisyonumuzun o zaman ne önemi var, ne değeri var, biz neden o zaman burada bir emek sarf ediyoruz? Ben isterdim ki biz Komisyon raporumuzu yazalım, yasama organına iletelim, o sorunu çözelim ve yurt dışındaki vatandaşlarımıza evet, buradaki Komisyon çalıştı çünkü biz gittik, onlara söz verdik "Sizin bu sorununuzu çözeceğiz." diye ama son KHK'yla oradaki boşanmalarla ilgili sorun çözülmüş ve bunu hiç kimse bilmiyor. Bu, Komisyonu da önemsizleştiren ve bizim çalışmalarımızı da bence itibarsızlaştıran bir durum oldu.

İşte, yurt dışından bazı temsilciler geliyor. Sayın Başkan, hatırlıyorsanız, son, bir gece yarısı bizi Genel Kuruldan çağırmıştınız, temsilci geldi 2 tane yani çok zamansız ve organizasyonsuz oluyor bazı şeyler. Bu da Birleşmiş Milletler Kadın Biriminde projenin etkin şekilde amacına ulaşmasından uzaklaştırıyor.

Bence toplantıları daha iyi, daha organizeli, biraz da kadınların sorunlarını burada öncesinde tartışıp daha sonra o bölgelere daha ağırlık vermemiz gerektiğini düşünüyorum ve en önemlisi de oradan edinilen sorunların, kadınlarımızın sorunlarının çözümü noktasında da somut adımlar atacak şekilde tekrar Komisyonun sık sık bir araya gelmesi. Öteki türlü, sizin söylediğiniz etkinlikler her zaman yapılabilir. İşte, ödül törenleri vardı, Kadınlar Günü'yle ilgili etkinlikler ama bence burada kadınların sorunlarının, ki çok ciddi anlamda sorunlar yaşıyoruz, bunları hepimiz biliyoruz.

Ki ben bu Komisyonun kadınların güncel yaşadığı sıkıntılara da ani refleks veremediğini görüyorum. Mesela, bir basın açıklaması yapamıyoruz bir araya gelip. Çocuk istismarıyla ilgili yasa gündeme geldi, bizim Komisyonumuzdan hiçbir ses çıkmadı. Ben isterdim ki bizim Komisyonumuz bir araya gelip yasama organına, Adalet Bakanlığına bir açıklama yapsın. Başbakana bir baskı yapalım ya da kadın cinayetleri oluyor birçok, spesifik, bunlara da yine bir araya gelip bir açıklama yapamıyoruz, gidemiyoruz oraya. Birlikte gidip belki bir ziyarette bulunabiliriz, nedir buradaki sorun, bizim böyle bir Komisyonumuz var. Tanınırlığı noktasında yani işte, Komisyonun bilinir, tanınır, yasama faaliyetinde gerçekten siyasetüstü bir çabası olduğunu göremiyoruz. Bizim bu dönem bunu başaramadığımızı görüyorum ben. Belki bu konulara biraz daha ağırlık verebileceğimizi düşünüyorum ben.

Birleşmiş Milletler Kadın Biriminin yapacağı... Ki burada gerçekten Birleşmiş Milletlerin ben Amerika'da olan son toplantısına da Komisyonumuzu temsilen katıldım. Bizim Komisyonumuzun yapabileceği ve Birleşmiş Milletlerin de desteklediği bir fon varken gerçekten iyi çalışmalar çıkarabiliriz, örnek projeler olabilir ve somut, kadınların sorununu çözen ve kız çocuklarımızın sorunlarını çözen, istihdamı anlamında, şiddetin azaltılması noktasında daha spesifik sonuçlar alacağımız noktasında çalışmalara kalan kısa süremizde ağırlık verilmesini öneriyorum ben.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Özdemir.

Ben birkaç cevap vermek isterim, sonrasında diğer soruları da alırsınız, bayağı soru var anladığım kadarıyla.

Şimdi, aslında bütün programları yaklaşık bir ay öncesinde mail'lerle ve telefon aramalarıyla bildirmeye çalışıyoruz. Katılım noktasında elbette sıkıntı çekiyoruz. Programlarımıza diğer, katılım noktasında baktığımızda muhalefet kısmında bayağı eksiklik görüyoruz. Sapanca Lider Kadınlar Çalıştayı çok önemseydiğimiz, bizi heyecanlandıran bir çalışma olmasına rağmen siyasi partilerden katılım -siz vardınız, Şenal Hanım vardı- çok minimum düzeyde oldu ki bir ay öncesinde planladığımız, kurguladığımız bir projeydi ve bunları çeşitlendirebiliriz. Şu an elimizde veriler yok, o yüzden çok fazla kesin bilgiler söylemek istemiyorum ama.

Zaten bu toplantıyı yapmış olmamızın en önemli sebebi de bundan sonraki -konuşmamda da ifade ettim- 2017 yılında yapacağımız etkinlikleri ne yapalım, nasıl yapalım, bununla ilgili nasıl bir yol planımız olsun, o yüzden burada toplandık ama şu katılıma baktığımız zaman yine de bu konuda bir eksiklik görüyorum, duyarsızlık görüyorum. Ama gayretimiz olduğunu ifade etmek isterim, katılımın tam olması noktasında -BM bu konudaki hassasiyetimizi de çok iyi bilir- biraz karşılıklı bunu yürütmemiz gerekiyor.

Bunun dışında, bölge toplantılarını, daha önce gitmediğimiz yani benden önceki dönemde yapılmış il bölge toplantıları var ve bu kapsamda Komisyonumuzun da çalışmaları var, ihtiyacı olan alanları da önceleyerek yapmaya çalışıyoruz. Neşe Hanım'ın tekrar çok güzel bir kronolojik olarak sıralama yaptığını, bu gündemin içinde, bu zorluğa yani bu yoğun ve olağanüstü gündeme rağmen ayda bir etkinlik yapılabilir olmak KEFEK'in gerçekten büyük bir performans gösterdiğini ifade etmek isterim, ki katılımın her defasında eksik olmasına rağmen bu kararlılıkla devam ettik. Ben azimle devam ediyorum, inanıyorum ki bu programları yaptıkça bütün katılımlar da artacak.

Ama ben beraber masabaşında çalışmayı çok önemsiyorum, özellikle buradan ifade etmek istiyorum ve bugün de hemen gündeme alalım, bu çalışmayı yapabilecek bir grup oluşturalım. 2017 yılında yapacağımız etkinlikleri kim çalışacak, düzenli bir takvim oluşturalım, kimler yani bir alt

komisyon prototipinde bir çalışma yapalım ve hemen bugün önerilerinizi alalım ve bu çalışmayı hayata geçirelim. Bizim istediğimiz bu zaten yani beraber ortak akılla bu işi yapabilmek bizim her zaman öncelediğimiz bir alandır, bunu ifade etmek istiyorum.

Buyurun.

BENNUR KARABURUN (Bursa) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de bugün burada toplandığımız için çok mutlu olduğumu ifade etmek istiyorum. Evet, birtakım badireler atlattıktan sonra tekrar buradayız ve çalışmalarımızın Sayın Başkanın da belirttiği gibi çok daha güzel olacağı inancı içerisindeyim, hızlı bir şekilde başlayacağız inşallah.

Az önce Sayın Sula'nın da bahsettiği gibi yerel yönetimlerde kurulmuş olan kadın erkek fırsat eşitliği komisyonları gerçekten bilgiye açlar. Bizden bu konuda ne yapabiliriz noktasında yardım talep ediyorlar. Biz de bu konuda elimizden geldiği kadar destek olmaya çalışıyoruz ancak Sayın Sula'nın da dediği gibi bir “web” sayfasının olmuş olması bu konuda onları bilgilendirmek adına çok daha manidar olacaktır, çok daha bilgi zenginliği olacaktır.

Onun haricinde, inşallah bundan sonraki süreçte daha verimli, daha hızlı bir şekilde çalışarak Komisyonumuzun bütün çalışmalarını başarıyla tamamlayacağız.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Sayın Kılıç, buyurun.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, çok kıymetli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten bilgilendik.

Kars bölge toplantısına katıldım. Oradaki konuşmaları, orada yapılan etkinlikleri gördüm. Akabinde Iğdır'a geçtim. Iğdır'ın Aralık ilçesinde de bulundum. Çok faydalı toplantılardı, çok faydalı konuşmalar oldu. Ülkemize çok önemli katkılar oldu bu toplantılarda gündeme getirilen konular dolayısıyla. Geçen hafta da Nevşehir bölge toplantısına katılmak için ilimizdeki etkinliklerimizi aslında askıya almış, beklemiştik ama Sayın Başkanımızın açıkladığı gibi elde olmayan sebeplerden dolayı bu toplantımız ertelendi. İnşallah en kısa zamanda ertelenen toplantımızın da gerçekleşmesini umuyoruz.

Gerçekten çok önemli şeyler görülüyor, konuşuluyor. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun bir üyesi olmaktan memnuniyet duyuyorum, şeref duyuyorum. Bu toplantılarımızda aile içi şiddet konuları gündeme geldi, engellilerin konuları gündeme geldi, kadın cinayetleri, cinsel istismar, erken yaşta evlilik ve bunun topluma yansımaları.

Bu ne kadar önemli bir konuya, erken yaşta evlilik, toplumumuzun kanayan bir yarası daha var, bu da evde kalan kızlar, evde kalan, evlenemeyen, evlendirilemeyen kadınlar, kızlar ve bunların ailelere, topluma etkisi, yansıması. Bu konuyu çok önemsiyorum, bu konu üzerinde bir araştırma yapılması gerekir, evde kalan kızlar ve kadınlar ve bunların kendi ailelerine ve topluma yansıması konusu.

Boşanan çiftler ve arada kalan çocuklar... Çünkü çiftler boşanınca çocuklar arada kalmıştır, bu çocuklar anne tarafında mı kalsın, baba tarafında mı kalsın, bunun hukuki çözümleri var ama sadece hukuki çözümler bir kısım sorunların bitmesi anlamına da gelmiyor.

Ve bir slogan var: “Anne, baba işe, çocuklar kreşe.” Kreş çocuklarının psikolojik sorunları ve kreşte yetişen çocukların yarın topluma katıldıklarında topluma artı veya eksi yönde ne gibi yansımaları olacağı, bu konu üzerinde bir araştırma yapılması gerekir. “Anne, baba işe, çocuklar kreşe.” Anne şefkatinden mahrum bir şekilde kreş ortamında büyüyen, yetişen çocukların psikolojik durumları ve psikososyal durumları, bunun araştırılması gerekir.

Ve bu Komisyonumuzun en kısa zamanda, uygun görülürse 2017 yılı içerisinde herhangi bir anda Kahramanmaraş’ımızda da bir bölge toplantısı düzenlenmesini, bu kahraman şehirde bu Komisyona, Komisyonumuzun bütün üyelerine misafirperverlik yapmayı, ev sahipliği yapmayı gerçekten bekliyoruz ve Kahramanmaraş’ımızda da böyle bir bölge toplantısı tertip etmeniz bizleri onurlandıracaktır.

Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Erdoğan, buyurun.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım ve Birleşmiş Milletlerden çok değerli temsilciler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, aslında değineceğimiz konuları, belki tekrar gibi olacak ama farklı cümlelerle ifade edildiği için merakımızı farklı bir şekilde anlatmış da olacağız. Bu Kars toplantısında özellikle küçük yaşta evliliklerle ilgili dinlediğimiz rakamlar, istatistikler hakikaten bizi düşünce olarak yordu. Hükümet olarak da bu konuda çok büyük çabalarımız olmasına rağmen bölgesel farklılıklardan kaynaklanan ve töreye dayalı olarak evlendirilen çocukların sorunları hakikaten canımızı acıttı. O yüzden bu konunun önemini tekrar vurgulamak istiyorum. Bu konuda bir an önce çalışmalarını başlatıp yine bölgesel farklılıkları da gözeterik alınacak kararları bir an önce uygulamaya koymak gerektiğine inanıyorum.

Yine “web” sayfasıyla ilgili tabii ki yapılacak çalışmalar belki sadece Türkiye’deki insanımızı bilgilendirecek gibi görülüyor olsa da her ne kadar, ben bir ay önce uluslararası kadın parlamenterler toplantısı için Pakistan’daydım, oradaki 13 ülkeden gelen kadınların da bu konulara hassasiyetle baktıklarına, çok fazlaca ilgi alanlarına girdiklerine bizzat şahitlik ettim, gördüm. O yüzden bu “web” sayfasıyla dünya üzerindeki bütün kadınların belki burada yapılacak bir çalışmayı örnek alarak o bölgede de kendi ülkelerindeki kadınlara katkı sağlayacaklarına inanıyorum. Dolayısıyla bu “web” sayfasının bir an önce hızlıca hayata geçirilmesini arzu ediyorum.

Ayrıca, tabii ki bu bizim yaptığımız çalışmalar -Sayın Başkanımızın da ifade ettiği gibi- hani bir önceki dönemin devamı olan bölgesel çalışmalar. Hani biz oralara değil de gitmediğimiz bölgeleri önceleyerek gitmeye çalışıyoruz. Ama bu çalışmaların da yine hani gitmediğimiz bölgeler tarandıktan sonra daha önce gidilmiş bölgelere de mutlaka gidilmesinin önemini de vurgulamak istiyorum. Çünkü Türkiye geniş bir coğrafya yani Avrupa’daki birkaç ülkenin hatta belki de 10 tane ülkenin bir arada bulunduğu bir coğrafya 780 bin kilometrekarelik. İnanın, Aile Komisyonu, geçici araştırma komisyonunda da bulunduğumuzda gördük ki evliliklerle ilgili vesaire, başka konularla ilgili herhangi bir konu olsun, bölgesel farklılıklar çok önemli. Batıya gidiyorsunuz başka bir şey görüyorsunuz, doğuya gidiyorsunuz başka bir şey görüyorsunuz. Dolayısıyla bu bölge çalışmalarının çok etkin bir şekilde sonuçlarının değerlendirilip burada pişirmeye hazır ve sunulmaya hazır bir hâle getirilmesinin önemini vurgulamak istiyorum. Dolayısıyla bölge toplantıları çok önemli, buradan gelecek veriler çok önemli ve kanundur, yönetmelidir vesairedir, hayata geçirme noktasında çok önemli olduğunu tekrar vurgulamak istiyorum.

Ayrıca, bence bizi çok da alakadar eden, zaman zaman hakikaten bu referandum sürecinde önümüze çok defalar getirilen Suriyeli göçmenlerimizi, muhacirlerimizi ve oradaki kadınlarımızı da göz ardı etmeden bu çalışmaların içine almamız gerektiğine inanıyorum. Yani burada işte, efendim, 3 milyon, dünya üzerindeki kaç ülkenin toplamı kadar bir göçmen barındırdığımız hâlde hem Birleşmiş Milletler hem Avrupa buna göz yumuyor, göz ardı ediyor buradaki yapılan harcamaları, hizmetleri. Hakikaten Türkiye'deki bakanlıklarımız, Cumhurbaşkanımızdan itibaren Başbakanımız, bakanlarımız, yerelde yöneticilerimiz, STK'larımız inanılmaz, olağanüstü bir performans göstererek bu misafirlere sahip çıkmaya çalışıyor, bu kadınlara sahip çıkmaya çalışıyor, çocuklara sahip çıkmaya çalışıyor; gebe olan kadınları efendim, aşılarından başlayın, gebelik tahlillerini yapmaya çalışıyor; çocukların doğumundan itibaren hastanelerde onlara hizmet veriliyor, doğumundan itibaren aşıları yapılmaya çalışılıyor. Ama bence artık bu Birleşmiş Milletlerin de buradaki kadınların sorunlarına bizim aracılığımızla da olsa bir çözüm getirmesini ve işte, kamplardaki kadınlar olsun veya şehirlerde yaşayan nüfusun içindeki kadınlar olsun, bunları da Sayın Başkanımızın dikkatine sunuyorum. Bu konuda da bir çalışma yapmamız ve proje geliştirmemiz gerektiğine inanıyorum. Hakikaten oradaki kadınlar her türlü zorluğa rağmen Türkiye'nin verdiği desteği, Türkiye'nin gösterdiği sevgiyi, muhabbeti, şefkati görüyor, minnettarlık duyuyor ama dünya buna göz yumuyor. Biz burada Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve sizler de Birleşmiş Milletlerden gelen temsilciler olarak bu konuya bir dikkat çekmemiz gerektiğine inanıyorum.

Ve gerçekten Sayın Başkanımızın da ifade ettiği gibi, kısa zamanda demiyorum, çalışılacak kısa zamanda güzel işler yaptığımıza inanıyorum ama önümüzdeki zamanı da çok iyi değerlendirmek gerektiğini tekrar söylüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Erdoğan.

Buyurun Sayın Demir.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, tabii ki KEFEK önemli bir komisyon ama Komisyonun bir türlü oturmadığını arkadaşlarımız da söyledi, ben de katılıyorum. Bir bakıyorsunuz, e-postalarda veyahut da mesajlarda işte, şurada toplantı var. Toplantının mahiyetiyle ilgili fazla bilgi edinemiyoruz, uzaklarda oluyoruz bazen. Bizim de eksikliğimiz oluyor tabii ki ama çok kendimizi zorlamak durumunda kalıyoruz.

Şimdi, bu konuda bir gayretinizin olacağını söylemiş oldunuz çünkü bakıyorsunuz, tam “Biz bir girelim bu toplantıya.” diyoruz... Sapanca'yı söylediniz ama daha önce iptal oldu biliyorsunuz. Biletimizi aldık, yer ayırttık...

BAŞKAN – Biliyorsunuz, Sapanca'nın hemen bir gün öncesinde darbe oldu yani isterseniz yapsaydık. Ülkemiz bölünmekten ve işgalden kıl payı kurtuldu. Lütfen biraz daha hassasiyet istiyorum, eleştiri tamam ama hassasiyet istiyorum.

Buyurun.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Efendim, bakın, bu Kırşehir tarafına da gelecektik, yine iptal oldu. Olabilir, iptal de olabilir ama bize biraz bilgi verilirse...

BENNUR KARABURUN (Bursa) – Kars'a katılmadınız sanıyorum, değil mi?

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Zannedirim ilk defa bir toplantıya katılıyorsunuz Sayın Vekilim.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Yok, siz galiba ilk defa katılıyorsunuz. Ben alt komisyonda bile vardım.

BAŞKAN – Komisyon toplantımızda vardınız ama etkinliklerimize hiç katılmadınız.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Ben ilk defa katılmıyorum, çoğuna, burada oldukça katılıyorum.

BAŞKAN – Çok önemli değil Sayın Demir.

Buyurun.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Ben ilk defa görüyorum.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Sayın Vekilim, sürekli katılıyorum, siz nadir oluyorsunuz galiba, ondan.

BAŞKAN – Etkinliklerimize katılmadığınızı ifade etmek istiyor herhâlde Sayın Sula.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Ben kadın doğum uzmanıyım, özellikle de kadın sorunlarını yakinen bilen bir kimseyim.

BAŞKAN – Biliyorum, bununla ilgili bir konuşmanız olmuştu Komisyonunda, hatırlıyorum.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Yani ben özellikle Komisyonun önemli olduğunu vurguluyorum ve biliyorum da. O nedenle... Neyse, o konuyu uzatmak istemiyorum, bazı arkadaşlar demek ki beni az görmüşler, daha çok konuşmak gerekiyor.

BAŞKAN – Aynen öyle.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Şimdi, özellikle, benim önerilerim var.

Birincisi: Suriye ve diğer ülkelerden gelen mültecilerin çocuklarının, özellikle kız çocukların ciddi sorunları var. Bununla ilgilenme konusunda bir program oluşturmak lazım, çalışma yapmak lazım. Benim önerim bu. Gerçekten çok mağdurlar, çok; özellikle kız çocuklarının durumu, hem sağlık açısından, eğitim, beslenme konusunda ve gelecekte de Türkiye için çok büyük bir tehlike oluşturacağını çocukların şimdiden belirtmek isterim.

“Web” sayfasına ben de katılıyorum.

Bunun dışında, cezaevlerinde özellikle Cezaevi Komisyonu üyesi olarak çok dolaşıyorum, kadınları da görüyorum orada ve çocuklu annelerin durumları ve çocuklar çok zor durumda, çok sıkıntılı. Bunu Genel Kurulda da zaman zaman gündeme getiriyoruz ama bu konuda bir ilerleme sağlanamıyor maalesef. Oradaki kadınlarımızın birçok sorunu var. Buna değinmek lazım.

Benim söyleyeceklerim tabii ki, bunlar, daha söyleyeceklerimiz var ama madem toplantı kısa, şeyiniz var diyorsunuz. Bunları daha çok bilgilendirme konusunda biz de gayret edelim, siz de gayret edin. Önemli olan kadını ve çocuklarımızı.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Tanal.

Sabrınız için teşekkür ederiz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkürler.

Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; ben Komisyonunuzun üyesi değilim ama İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyesiyim. Bir önceki dönem de yine fırsat buldukça Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna devam ederdim.

Şimdi, burada değerli arkadaşlar, çalışmayla ilgili, Sayın Demir'in kaldığı yere bir cümle hemen ilave edeyim: Cezaevindeki kantinlerde, erkeklerin, ihtiyaçları olan malzemeleri satın alma fırsatı olduğu hâlde, kadınların fazla bulunamıyor arkadaşlar, çeşit anlamında bulunamıyor. Bu, gerçekten, eşitlik açısından, insan hakları açısından -raporlar yazdık, hep söyledik- burada göz ardı edilen bir husus var.

Çocuklarla ilgili, tutuklu kadınlarla ilgili, o apayrı bir olay... Kimi götürürlerse götürsünler götürdükleri tek bir cezaevi var, o da Bakırköy Kadın Cezaevi. Evet, gerçekten orası çok mükemmeldir, kreşi vesairesi; keşke hepsi öyle olabilse. Onun dışında başka da çocuklu annelerin kaldığı cezaevinde kreşli, eğitimi vesairesi olan doğru düzgün bir yer de yoktur.

Şimdi, kadın fırsat eşitliğiyle ilgili mevzuatın bir taranması lazım; neler var, neler yok? Baktığımız zaman mükemmel görünüyor olabilir fakat bunun yaptırımını açısından... Mesela örnek açısından söyleyeceğim, İş Kanunu'nun 5'inci maddesi. Her ne kadar orada "Ayrımcılık yasaktır." diyor ise de bu ayrımcılık yasağı işe devam ederken var, alımda yok 5'inci maddeyle ilgili. Bununla ilgili ben Türkiye Büyük Millet Meclisine kanun teklifi de vermiştim ama orada o bekliyor, 24'üncü Dönem verdim, 26'ncı Dönem de yeniledik sanıyorum. Yani burada, işe alımda o fırsat eşitliği yok arkadaşlar. Asıl eşitsizlik işe alımda zaten yapılıyor. İlanlarda geçmişte erkek şartı aranıyordu, onu kaldırdılar ama askerlik şartı var. Zımnen sanki "erkektir" ibaresi okunuyor. Kamu kurumu ve özel sektörlerdeki bu ilanların derhâl, bir an önce düzeltilmesi lazım. Yani askerlik şartı zaten yazıldığı zaman sanki kadın alınmıyor imajı çıkıyor, yaratılıyor...

JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – Zorlama bir yorum oldu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama yaşıyor bunlar arkadaş.

JÜLİDE SARIEROĞLU (Ankara) – "Erkek adaylarda askerlik şartı aranacaktır." gibi böyle ifadeler oluyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Olumlu yönde anlatıyorum değerli arkadaşlar, bir sabrederseniz...

Şimdi, Ceza Kanunu'nda ayrımcılıkla ilgili yaptırım var, ceza yetersiz. Oranını biraz daha artırırsak belki onu engellemiş oluruz.

Kadınlarımızla ilgili, dolaştığımız yerlerle ilgili, mesela Kars dediniz, Iğdır dediniz... Peki, buralarda sabahtan köyden şehre gelip ihtiyacını görüp öğleden sonra köy postasıyla giden kadınlarımız, erkenden geldiği zaman bu şehirlerin hangisinde kadının oturabileceği, medeni, uygar bir yere oturabilir ya da -ihtiyacını görebileceği- tuvalet ihtiyacını nerede karşılayabilir? Hiçbirinde yok arkadaşlar. Anadolu'da dolaşan bir arkadaşınızım.

BAŞKAN – Hiç birinde mi?

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Haksızlık etmeyin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar, peki, bakın, Kars'a gittiniz... Bakın, en başta Değerli Vekilim, Hocam Kahramanmaraş Milletvekili, yani oradaki il ve ilçelerde köyden gelen kadın arkadaşımız, kardeşimiz, annemiz, bacımız o köy postasıyla geliyor, saat 08.30-9.00'a kadar mesainin başlamasını yani kamu kurumlarının açılmasını bekliyor, oturabileceği, tuvaletini yapabileceği vesaire yer yok arkadaşlar. Ne olur!

Bir başka olay... Yani siz kendinizi ölçüt almayın arkadaşlar, yani size her alan açık tabii ki; ben köy kadınından bahsediyorum yani o gariban kadınıımızdan, annemizden bahsediyorum.

İki: Yaşadım, ben İstanbul birinci bölge milletvekiliyim, Sultanbeyli ilçesinden size örnek vereyim: Sultanbeyli'den Taksim'e, Mecidiyeköy'den oraya kadar belediye otobüsü bir-bir buçuk saatte geliyor. Kadın arkadaşımızın, erkek arkadaşımızın arabadan indiği zaman tuvalet ihtiyacı olursa erkeğin gidebileceği yerler var ama kadının gidebileceği yer yok. Erkek nereye gidiyor? Oradaki kahveye gidiyor, lokantaya gidiyor; kadın zorlanıyor yani kadının toplum içerisinde bu tür ihtiyaçlarını temin edebileceği alanlar sayılı, sınırlı; sıkıntılar yaşıyor.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Burada Mahmut Bey'e ben de katılıyorum şahsen, yaşadığım örnekler var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani arkadaşlar, bu sorun iktidar, muhalefet sorunu değil ya, bu insani bir sorun yani çok medeni, uygar bir sorun bu. Bu anlamda bu önemli, hassas; buna dikkat çekilmesini istiyorum.

Bir başka sorun kadınlarla ilgili, tarım işçisi arkadaşlar, Türkiye'deki tarım işçisinin yüzde 50'si, yüzde 60'ı kadındır. Bu kadını, tarlada kalıyor, çadırdaki kalıyor, banyosunu yapamıyor, tuvaletini tarlada gidip boş bir alana yapıyor. Şu anda okullar açık, çocuklarla birlikte tarıma gitmiş yani bunlar hakikaten bu açıdan çok önemli.

Bir başka sorun, siyasetçilerin ve diğer kamu kurumlarının kullandıkları üslup ve dil. "Sen kadın gibi insansın." diyor. Bu, kadını aşağılamadır. Bu tür, kadını aşağılayıcı kavramlarla ilgili Ceza Kanunu'na ibareler konulmalı arkadaşlar. Yani burada bunu kabul edemiyorum ben yani bu kabul edilecek bir husus değil.

Gelelim, kamu kurumlarında bakıyorsunuz -bu her dönemde olmuştur, bugün "A" partisi, yarın "B" partisi, diğer gün "C" partisi veya "D" partisi; bizim bunu özümsememiz lazım, içselleştirmemiz lazım-genel müdüründen tutun müsteşarına, hâkiminden tutun savcısına, valisinden tutun kaymakamına, şube müdürüne kadar yönetici kadın bulamıyoruz arkadaşlar, tek tük. Artma olmuş mu? Tabii, dünya değişiyor, Türkiye değişiyor; kısmen olmuştur ama bu, özlenen, istenen, yeterli seviye ve düzeyde değil arkadaşlar. Yani güya okuma seviyesi artıyor, onunla paralel olarak kadının toplum içerisindeki statüsü, seviyesi yani kamu kurumlarındaki alabileceği görev ve vazifelerin de artması gerekirken maalesef bunları göremiyoruz.

Herhâlde ben uzattım, sabrınız için teşekkür ediyorum. Saygı ve hürmetlerimi sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Tanal'a ben de teşekkür ediyorum.

Üyelerimizden çok daha fazla bilgi ve sorun getirdiniz. Ama ben şimdi cevap vermek istiyorum biraz geç geldiğiniz için.

31 temel kanun, benden önceki dönemde, Kocaeli Milletvekilimiz Azize Sibel Gönül'ün Başkanlığındaki dönemde BM'yle yapılan bir proje kapsamında dünyada bir ilk, 31 temel kanun, toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 5'inci maddeyi yapmadılar Başkan, duruyor.

BAŞKAN - ...tarandı, 120 sayfalık -Beril Hoca'mızın başkanlığında yapıldı- bir raporumuz var. Kartepe'de -işte o darbe olmasaydı onu yapacaktık- birkaç küme görüşüldü, sonrasında bu şiddetle ilgili bir küme daha görüşüldü. Bunları hızlıca gündemimize alacağız.

Aynı hassasiyetleri taşıyoruz, o tuvaletlerle ilgili, lokasyon olarak bize bildirirseniz, ilgili yerel yönetimler de dâhil olmak üzere oradaki bölgesel başvurularımızı yaparız çünkü biliyorsunuz biz dilekçe alabiliyoruz yani ayrımcılıkla ilgili her türlü şikâyeti dilekçe üzerinden çözümlüyoruz. Mesela geçen gün Orman Genel Müdürlüğüyle ilgili bir görüşme yaptım, bir dilekçe talebimiz oldu, bir kadına

hibe verilme noktasında ilgisi olmayan bir maddeye yönelik vermeme gibi bir inisiyatif kullandılar Artvin’de, biz onu bizzat Genel Müdürü arayarak çözdük. Bunun gibi bir sürü dilekçemizden bahsedebiliriz. Bize lokasyon olarak bildirin, gereken şeyi yapalım.

Kadın üzerinden aşağılamaya da zaten karşıyız. Ha, bunu cezaıyla çözebilir miyiz? Orada çok emin değil. Yani “Sen kadın gibi erkeksin.” dediği zaman ona ceza vermek ne kadar çözüm getirir bilmiyorum. Ben biliyorum -sizler de benden daha eski siyasetçisiniz- kanun yapmak ve yönetmelik değiştirmekle toplumdaki sorunları çözemiyoruz. İşte, Komisyonumuzun en önemli özelliği ne? Proje yapmak, projelerle farkındalık oluşturmak, zihin devrimini, değişimini ve dönüşümünü yapabilmek. O yüzden, bugün anlattığım on tane etkinliğin önemi bu yüzden çok önemli. Biz kanun yapıyoruz ama toplumsal olarak bu içselleştirilmediği zaman hayata geçmiyor ne yazık ki. İşte, bu yaptığımız etkinliklerle bu zihinsel dönüşümü kastediyoruz. İşte, o farkındalık ödülleri o yüzden çok önemli. Yaptığımız her etkinlikte öne çıkardığımız bazı unsurlar çok önemli ki bu zihniyetleri değiştirelim. Ben buradan altını çiziyorum: Kanunla, ceza artırımıyla bazı şeyleri engelleyemeyiz; beraberinde, birlikte yürütmemiz gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Suriyeliler konusu, benim en çok hassas olduğum, milletvekili olmadan önce de çalıştığım bir alan, tecrübeli olduğum bir alan; bu konuyu bugün de tekrar, isterseniz hemen konuşuruz, ne yapabiliriz ama benim zihnimde tasarladığım bir çalışma var yani dünyadaki bütün parlamentolarda var olan bizim muadil komisyonlarımızı buraya getirelim, Suriyeli kadınlarla ilgili Türkiye’nin yaptıklarını anlatalım ve dünyanın neler yapması gerektiğiyle ilgili bir inisiyatif oluşturalım. Buyurun gelin, bugün planlayalım, buradayız hepimiz birçok eksliğimiz olmasına rağmen. Ben size teklif ediyorum, hemen planlamasını yapalım, bu çalışmada kimler varsa buyursun, hemen ismini söyleyin, yapalım. Bu, acil yapılması gereken bir şeydir. Çok doğru, haklısınız. Oradaki kız çocuklarının, kadınların ve çocuklarının eğitimleri ve her türlü sağlık koşullarıyla ilgili çalışmayı hayata geçirmemiz gerektiğini düşünüyorum. Benim zihnimde böyle bir çalışma zaten vardı, bugün bunu dile getirmeme sebep olduğunuz için teşekkür ederim.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Mahmut Bey’in konusuyla ilgili olduğu için bir söz alabilir miyim lütfen?

BAŞKAN – Tabii, buyurun Sayın Gözgeç.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Öncelikle ben de teşekkür ediyorum.

Bizlerin de KEFEK üyesi olarak daha katılımcı olmamız gerektiğini düşünüyorum. Başkanımız da her türlü projeye gerçekten açık.

Siz az önce, tarımda çalışan kadınlarla ilgili sorunlardan bahsettiğiniz için söylemek istedim, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda bir alt komisyon kurduk kırsal alandaki kadınların sorunları ve kadın girişimciliğinin desteklenmesi yönünde, bütün bakanlıkların yetkililerini de çağırdık toplantımıza, dinledik, sorunların tespitinde akademisyenleri de çağırdık ama tabii, işte 15 Temmuz ve birtakım olaylar nedeniyle sonuçlandıramadık henüz ama bir iki toplantıyla sonuçlanacak aşamaya geldi. Bu arada, raporu da yazmaya çalışıyoruz. Hem sizin de belirttiğiniz gibi, tarımda çalışanların neredeyse yüzde 50’sini kadınlar oluşturuyor, bunların hem sosyal güvenlik hem de diğer sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasıyla ilgili sorunlar neler? Biz ne tür çözüm önerileri getirebiliriz?

Ayrıca, kadın girişimciliği yönünde birçok kurumun verdiği destekler var ama bu desteklere kadınların ulaşması... Belki bunu kadın danışma merkezleri ya da farklı konularla çözebiliriz diye düşünüyorum. İnşallah bunda da önemli ve iyi bir rapor çıkacağını düşünüyorum. Sizlerin de önerilerinizi her zaman açığız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Doğan, buyurun.

AYŞE DOĞAN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli üyelerimiz, kıymetli bürokratlarımız; ben öncelikle, bu Komisyon toplantısı için size teşekkür ediyorum. Gerçekten olağanüstü bir dönem geçirdik, sizler kronolojik olarak hatırlatınca bizler de hatırlıyoruz. Bazen az çalıştık gibi geliyor ama farklı komisyonlardan da en çok aktivite yapanın, çalışma yapanın KEFEK komisyonu olduğu duygumunu sık sık alıyoruz.

Ben Komisyonumuzun tanıtımı anlamında Ayşe Vekilimin ve diğer vekillerimin de fikirlerine katılıyorum. Şöyle bir öneride bulunmak istiyorum: Özellikle benim bulunduğum bölge Trakya bölgesi, Tekirdağ bölgesi OSB’leriyle tanınmış bölgeler; bu bölgelerde çalıştay yapılırken genelde hep KEFEK komisyonunun çalışma alanı olarak -tabii ki kamu kurum kuruluşları, siyaset çok önemli ama- özel sektörü de öne çıkarırsak çok etkili olacağını düşünüyorum. Ben özellikle Trakya bölgesinde sizlerin, Komisyonumuzun uygun gördüğü bir dönemde yapılacak olası bir programda bölgemizdeki bütün OSB’leri, ticaret odalarını ayarlayabileceğim ve farkındalığı artıracaklarını düşündüğüm bir toplantı organize edebileceğimizi söylemek istedim. Bunun da hem Komisyonumuzun amacına yönelik hem de tanınabilirlik amacı açısından çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bunu iletmek istedim.

Yine, ayrıyeten, çalışma hayatından gelen bir kardeşiniz olarak, bunlarda, ticaret odalarının yanında TÜSİAD, MÜSİAD gibi çok önemli, ülkemize yön veren ticari kuruluşların olması, derneklerin olması da önemli diye düşünüyorum. Bunlarla birlikte yine, zaten Komisyonumuzun çalışma tüzüğünde de var, bir şeyler yapılırsa biraz daha artı ivme alabiliriz belki.

Saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Doğan.

Notumuzu aldık, değerlendirebiliriz, evet, OSB’ler ve iş dünyası... Zaten KEFEK’in kuruluş yıl dönümünde bu dönemki konumuz iş dünyasındaki kadın.

Sayın Erdoğan’a da söz verelim.

Buyurun Sayın Erdoğan.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Sayın Başkanım, ben Sayın Vekilimiz Mahmut Tanal Bey’in bu göçmen işçilerle ilgili söylediğine... Son KHK’yla aslında bunlara ilişkin çözümler sunulmaya çalışıldı. Son KHK’yla her türlü hizmete yönelik yetkilendirme sayın il valilerimize yapıldı; eğitimlerinden barınma noktalarına, efendim, kadınların gebe takiplerinden vesairelere kadar hepsiyle ilgili son KHK’da var ama “Bu yeterli mi?” dersiniz, tabii ki, hızlıca bu kadar çok, işte, oradan oraya geçici bir şekilde giden işçilerin sorunlarına yönelik çözümler hızlıca olmayabilir ama burada bir adımın olduğunu vurgulamak istiyorum. Son KHK’ya bakarsanız, metni bulmaya çalıştım ama bu sürede bulamadım yani özellikle...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İnternette bakmayın, gidelim sizin Konya’ya mesela, tarlaya bakalım, o kadınlar nerede yatıp kalkıyor.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Nerede yatıp kalktığına değil, sorun çözme iradesinin ve gayretinin olup olmadığına...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anladım ama fiili durum önemli. Başkan ne dedi? “Kanunla iş çözülüyor.” dedi.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Sayın Tanal, siz “Bir şey yapılmıyor.” dediğiniz için biz hassasiyet...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yapılmıyor. Başkan ne güzel dedi, kanunla bu iş çözülmüyor.

BAŞKAN - Bu, yapılmıyor demek değildir Sayın Tanal, lütfen çarpıtmayın. Yapılmış yani yasama olarak kanun yapılmış ve projeler üreterek bunun değişimini sağlıyoruz ama lokasyon olarak verin...

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Sayın Tanal, o zaman lütfen KHK'nın metnini açıp okur musunuz?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar, hepiniz savunmaya geçtiniz, ya objektif bir şey söyledik ya.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Kötü bir şey söylemedi, güzel bir şey söyledi, gelin geliştirelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kötü bir şey söylemedim, iyi bir şey önerdim ya; hepiniz savunmaya geçtiniz.

BAŞKAN – Siz KEFEK'e gelin üye olun, bu işi kökten çözelim; daha güzel olur.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Beni de alın arkadaş, ne yapayım? Veya üye almıyorlarsa ben gönüllü gelmeye hazırım arkadaşlar ya.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Sayın Tanal, son KHK'yla bu işçilerin her türlü sorununa yönelik bütün yetkilendirmeler valiliklerimize yapıldı...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Keşke yapılsa.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – ...eğitimlerine, çocukların takibine, efendim, işte onların barınma yerlerine, her türlü ulaşımına, her türlü sorunlarıyla ilgili çözüm için...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Sizin Konya'da yapıyorlar galiba ama diğer yerlerde olmuyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, ben bir gün Konya'ya gelip sizinle bir tarlaya gideceğim, Ayşe Hanım Vekilimle birlikte Düzce'de fındık toplamaya gidenlere gideriz bir gün birlikte.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Hayhay efendim, buyurun gelin ne zaman isterseniz. Ben kara yoluyla gidip geldiğim için onların her şeylerini aşağı yukarı görüyorum, kaldıkları yerleri de görüyorum ama bunların yeterli olmadığını ben de düşünüyorum fakat son KHK'yla bunların çözümüne yönelik her türlü yetkilendirme il valiliklerine yapıldı. Bunu da lütfen göz ardı etmeyelim. “Hiçbir şey yapılmadı.”, “Hiçbir şey yapılmıyor.” demek yapılanlara haksızlık olur.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Öyle bir şey söylemedi.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Öyle bir şey söylemedi ya.

BAŞKAN – Neyse, cümlenin başında dedi ama önemli değil, yani muhalefet bu kadar söylesin artık. Söyleyin Tanal Bey, sıkıntı yok.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bir cümle söyleyebilir miyim bu konuyla ilgili Sayın Başkanım?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Ayşe Vekilim objektiftir, biz Düzce'ye birlikte gideriz, orada fındık toplamaya giden kadınlara bakarız...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sadece bu konuyla ilgili bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Tamam, buyurun Sayın Keşir.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bu tür konular ciddi anlamda zihinsel dönüşüm gerektiriyor, hani sizi de desteklemek kâbilinde yani sadece kanunla yapılamıyor. Biz geçmişte bir kapalı çalışma yapmıştık Aile Bakanlığında, Türkiye'nin en büyük 50 şirketiyle ilgili bu çerçevede bir çalışma. Oradan bir veri

vereciğim. Biz onu yayınlamamak üzere, iç çalışmalar için yaptığımız bir çalışmaydı, onun için çok detay veremiyorum ama bir veriyi paylaşacağım. En büyük 50 şirketin -aklımıza gelebilecek pek çok şirket var içinde- yüzde 90'ında 4 metrekarelik emzirme odaları dahi yoktu. Yani bu bir zihniyet sorunu. Yani hiçbir maliyeti yoktur bir emzirme odasını bir şirkette açmanın yani 4 metrekare hijyenik, temiz bir oda, ışığı olacak, derli toplu...

BAŞKAN – Bu, bilinçle ilgili bir şey.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Evet, zihinsel dönüşüm çok önemli. Hani bunun işletmeye bir maliyeti yok, efendime söyleyeyim, ekstra bir mevzuat düzenlemesine gerek yok, 4-5 metrekare bir odayı derli toplu koyacaksınız, kadıncağız... Çünkü bu emzirme odalarında sadece çocuk emzirilmiyor, modern araçlarla çocuklarının sütlerini anneler muhafaza ediyorlar, onları da tuvaletlerde vesaire yapıyorlar. Bu, büyük şirketlerde bile böyle yani kırsala gelmeden önce zihinsel dönüşüm için konuşacağımız çok konu var. Hani küçük detaylar belki, baktığımızda sokakta yürürken “Ya, böyle bir konu var.” diyeceğiniz bir konu ama Türkiye'nin önde gelen pek çok şirketinde kadınlar sütlerini tuvaletlerde, hijyenik olmayan ortamlarda sağıp evlerine götürüyorlar. Yani bunun bir zihinsel dönüşüm konusu olduğunun burada altını çizmek istedim tutanaklara geçmesi açısından.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim, sağ olun.

Sayın Benli, buyurun.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Teşekkürler Başkanım.

Aslında ben de tutanaklara geçmesi açısından söz aldım, birkaç cümleyle cevap vermek istiyorum.

Öncelikle katkılardan dolayı teşekkür ediyorum. Sonuçta hepimizin amacı ortak, değil mi? Daha iyisinin oluşması, mevcut olanı yadsımak yerine daha iyisini oluşturmak üzere beraber fikir teatisinde bulunuyoruz. O noktada ben Mahmut Bey'in özellikle kadın mahpuslarla ilgili ifadelerini önemsiyorum. Belki KEFEK ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak beraber de bir çalışma yapabiliriz çünkü İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda zaten bir Cezaevi Alt Komisyonu var ama “Kadın mahpuslara yönelik daha fazla neler yapabiliriz?”i tartışmak adına ikili bir çalışma gerçekleştirilebilir. Sonuçta cezaevi kantinlerinde var olması gereken hususlar ayrı bir genelgeyle yer alıyor, erkekler için de, kadınların özel ihtiyaçları için de ayrı ayrı olması gerektiği konusunda bir sıkıntı yok, kadın cezaevlerinde bu sağlanıyor ama kadın mahpusların en çok sıkıntı yaşadığı konular aslında küçük çocuklarıyla görüşebilmeleri, aile efradıyla beraber görüşme noktasında sıkıntı yaşamaları çünkü genelde erkekler, dışarıda olan eşleri çocuklarını getirmek istemiyorlar. O yüzden 6 yaş altı çocukları anneler yanlarında istiyor. Bu çok uzun süre devam eden bir tartışmadır “Çocuk cezaevinde olmalı mı, olmamalı mı?” Şimdi, anne suç işlediği zaman anneyi sırf küçük çocuğu var diye dışarıda tutmak fiilen mümkün değil ama “6 yaş altındaki çocuğu ayıralım, babası bakmıyorsa sosyal hizmetlerde bakılsın.” demek de insani bir çözüm değil çünkü o kadar küçük yaşta çocukların anneye ihtiyacı var. Şartların düzeltilmesi için çaba gösterebiliriz. Bu dönem belki bebekli olan annelerin tutuklu yargılanmasına ilişkin bir sıkıntı var. Onun için de zaten Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü 1 yaş altı bebekleriyle kalan anneler için özel birer kişilik odalar tahsis ediyor. Belki bu konuda şikâyetler varsa bunun üzerinden gidebiliriz durumu daha da iyileştirebilmek adına.

Şimdi, biliyorsunuz, İş Kanunu'na ilişkin bir düzenleme vardı, o da bence önemli. Şimdi İş Yasası, ilk defa, eşit işe eşit ücret hükmüyle getirildiğinde ve genel eşitlik ilkesi getirildiğinde özellikle kadın olması nedeniyle, cinsiyeti nedeniyle, anne olması ya da çocuk emzirmesi nedeniyle işte herhangi bir ayrımcılığa maruz kalmamasına yönelik çok ciddi derecede bir devrim içeren hüküm ihtiva etti. Şimdi,

bunu işe alımda almak bu sefer sözleşme serbestisi noktasında sıkıntıya sevk eder, bu sefer işveren başta almaz diye bir sıkıntı söz konusu olduğu için belki daha sonra İş Yasası'nda değişiklik yapılmadı ama biliyorsunuz KEFEK'te de değerlendirilmişti, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Yasası çıkartıldığı zaman işe alımdan itibaren cinsiyet nedeniyle ayrımcılık yapılamayacağına dair özel bir yasa getirilmiş oldu, zaten Komisyon üyeleri atandı, Komisyon fiilî anlamda çalışmaya başladığımda yapılan başvurularda kadınlar sırf kadın olduğu için ya da anne oldukları için, küçük çocukları olduğu için ayrımcılığa uğramaları durumunda bunun ayrımcılık teşkil ettiğine dair özel cezalar verecek zaten Komisyon; bu noktada sıkıntı olmayacağını ya da var olan sıkıntıları en aza indireceğimizi ümit ediyorum.

Biliyoruz, şu an aslında mimarlarda, avukatlarda, öğretim görevlilerinde kadın oranı yüzde 40'ı aştı artık. Bizim bu KEFEK'in asıl problemi karar mekanizmasındaki kadınların azlığı. Alt aşamada kadınların sayısı çok fazlayken yukarıya çıkarken ciddi anlamda bir problemle karşı karşıyayız. Belki bu proje kapsamında özellikle basın mensuplarına ya da kadın insan haklarını önemseyen gazeteci ve yazarlara bir kahvaltı verilebilir, ramazanda yaparsanız, iftar verilerek kısa bir çalışma toplantısı gerçekleştirilebilir. Haberlerde sürekli dayak yiyen, öldürülen ya da zulme uğrayan kadınları haberleştirmek yerine bu şekilde başarılı olan kadınları, özellikle yerel yönetimlerde –partisiz ne olursa olsun- gerçekten katkı yapan meclis üyelerini, kadın muhtarları, kadın belediye başkanlarını ön plana çıkarmaları ve onların yaşamlarından kesite yer vermeleriyle alakalı teşvik edici bir program yapılabilir diye düşünüyorum. Bu, ciddi anlamda katkı yapacaktır çünkü hem 2019 seçimleri için her partiden kadınların daha fazla kendilerini ifade etmeleri ve “Evet, birileri yapabiliyormuş, ben daha iyisini yaparım.” diye onların da aday olmalarına vesile olacak. Hem bu dönemi zaten iyi geçirmek durumundayız, sonuçta Cumhurbaşkanlığı sistemi artık milletvekillerinin yasa tekliflerini de getirmesine, Meclisin çok daha fazla kuvvetlenmesine imkân tanıyacak. Bu sistemin kadın insan hakları lehine nasıl düzenlenebileceği noktasında belki tartışma yapabiliriz. Şu an Siyasi Partiler Kanunu, Seçim Kanunu değişecek, daraltılmış seçim bölgesinin kadınların aday olmasına etkileri üzerinden de çalışma gerçekleştirebiliriz yani süreci kendi lehimize değiştirebilmek, kadınların bu süreçten daha fazla nasıl yararlanabileceğini konuşmak üzere çalışma programları düzenleyebiliriz. Ben bunun katkı sağlayacağına inanıyorum.

Teşekkür ederim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Son olarak bir...

BAŞKAN – Çok kısa, ben toparlayayım çünkü zaman da doldu ve çekim de yapılacak.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sadece bir ekleme yapacağım.

Teşekkür ediyorum ben de Sayın Başkan.

Sayın Tanal'a teşekkür ediyoruz Komisyonumuza katkılarından dolayı. Bana soruyor zaman zaman “Toplantınız ne zaman?” diye ama biz çok sık toplanamadığımız için kendisini de çok misafir edemedik.

Şu konuya değinmek istiyorum: Sayın Benli'nin son olarak, tartışmaya açacağı sistemle ilgili ve değişikliklerle ilgili bir yorumda bulunmayacağım çünkü bizim toplantımızın amacı farklı ki Birleşmiş Milletlerin Kadın Biriminin projesi de siyasi liderlikte kadın ve karar alma mekanizmalarında kadının daha fazla yer alması ki bence eğer bu projeyi etkin bir şekilde biz sonuçlandırabilirsek, somut sonuçlar alırsak ben inanıyorum ki konuştuğumuz alt birçok sorun da çözülebilecek. Bence sıkıntı projenin çok sağlıklı somut sonuçlar alamaması noktasındaki sıkıntıları çözmek bu kısa sürede.

Komisyonun en büyük eksikliklerinden biri de sivil, çok geniş kapsamlı, bütün görüşlere sahip ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla iletişimimizin zayıf olması. Bunu da ben bir eksiklik olarak gördüm Komisyonunda çalıştığım süre içerisinde. İşte ilgili bölge toplantılarında her kesimi temsil eden sivil toplum kuruluşları yoktu maalesef. Belirli, daha sığ sivil toplum kuruluşları vardı ve diğer bir sıkıntı da doğal olarak, çok objektif bir şekilde görüşlerini çok dile getiremiyorlardı orada da. İşte, valilerimiz de toplantılara katılıyordu, belirli, sığ sivil toplum kuruluşları yani çok objektif bir şekilde –sanırım üzerlerinde bir baskıyla- çok net ifade edemiyorlardı. O Kars'taki toplantıda TÜİK'in istatistikleri oradaki sorunları ortaya çıkarmıştı ve valilerimiz de o istatistikleri kullandıklarını söyleyince bir tepki almışlardı hatırlıyorsanız. “Hani bu istatistikler doğru mu? Burada bu kadar erken yaşta kadın, çocuk evliliği var mı?” gibi bir soruyla karşılaşmıştık. Evet, burada bence, biz belki Komisyon olarak alan çalışması yapabiliriz, orada bir saha çalışması yapabiliriz. Bence sivil toplum kuruluşlarının Komisyonla iletişimin artırılması ama her türlü görüşe sahip sivil toplum kuruluşlarının da Komisyona davet edilmesini öneriyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Fulya Hanım’dan sonra ben gündemi toparlayayım, ondan sonra da toplu bir fotoğraf çekimi var, ondan sonra da sonraki komisyon için...

Peki, buyurun Fulya Hanım, hemen kısa alalım.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ TÜRKİYE DİREKTÖRÜ FULYA VEKİLOĞLU – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; sadece birkaç konuya değinmek istiyorum.

Öncelikle, çok dile getirildiği için “web” sayfası konusunda, bununla proje arkadaşlarım, proje ekibi, uzmanlarla beraber bir görüşme yaparak olabilecekler dâhilinde nasıl destek olabileceğimize bakacağız hiç kuşkusuz.

Bunun dışında bazı sıkıntılar dile getirildi, özellikle etkinliklerin duyurulması, etkinliklerin programı açısından. Tabii, biz özellikle hem programsal hem operasyonel olarak da destek verdiğimiz için bu etkinliklerin düzenlenmesine, ben de biraz üzülüm tabii ancak Başkanımızın da dile getirdiği gibi, bu proje çalışma grubunun oluşturulması konusunda ben tekrar bu konuyu özellikle dikkate almanızı çok istirham edeceğim çünkü bunun, tüm parti temsilcilerinin katıldığı bir proje çalışma grubunun çok etkin olabileceğini, bütün bu bahsettiğiniz sıkıntıların ortadan kalkacağını... Çünkü etkinliğin hazırlanması aşamasında, planlanması aşamasında herkesin birlikte fikir sahibi olabileceği, ortak bir karara varabileceği bir çalışma grubu olabilir ki biz böyle bir çalışma grubunda yer almaktan büyük bir mutluluk duyuyoruz.

Bunun dışında, erken evlilikler konusunda sizi bilgilendirmek istiyorum. Şu ara Birleşmiş Milletler Kadın Birimi dört diğer kuruluşla beraber –UNFPA var bunun içinde, UNHCR var, UNICEF var, hatta UNICEF’in de aslında lider kuruluş olarak çalışacağı- ortak bir proje düzenliyor erken evlilikler konusunda. Şu anda projenin yazımı aşamasındayız ama eğer proje geliştirilir ve kabul edilirse önümüzdeki üç yıl içinde Birleşmiş Milletler bu alanda özellikle yerel düzeyde ciddi bir çalışma yapacak erken evlilikler konusunda.

Bunun dışında, Suriyeli mülteciler, göçmenlerimiz konusu dile geldi. Yine, ben bu konuda bilgilendirme yapmak istiyorum. Biliyorsunuz, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi yavaş yavaş ülke programı, ülke ofisi olma yolunda çalışmalar yapıyor. Şu anda yeni bir projemiz var, yeni bir proje başlatıyoruz Gaziantep’te. Yine, ILO’yla birlikte yürüteceğimiz bir proje olacak bu. Yine, Birleşmiş Milletler Kadın Biriminin liderliğinde Gaziantep Belediyesiyle ortaklaşa yürüteceğimiz bir proje. Bir kadın merkezi oluşturmayı düşünüyoruz. Gaziantep’te sadece kadınlara ve kız çocuklarına

yönelik, sadece Suriyeliler değil, sadece mülteciler değil, aynı zamanda ev sahibi ülke kadınlarımız da olacak. Özellikle onlar arasında sosyal diyalogu güçlendirmek ve kadınların ekonomik anlamda güçlendirilmesini hedefleyen bir proje ki bu Japon Hükümetinin desteklediği bir proje. Proje başladı, yavaş yavaş ilerliyoruz o yönde. Ayrıca, üç yıllık bir ülke programı da geliştiriyoruz bu konuda. Daha büyük, diğer illere de yayılması açısından.

Yine, Vekilim Fatma Benli'nin de belirttiği gibi, çok güzel bir şeye değindiniz, bu basın mensuplarıyla kahvaltı şeklinde. Biz aslında proje ekibiyle beraber oturduk bu konuda konuşuyorduk. Hatta böyle bir etkinliği Komisyon üyeleriyle birlikte yapmayı, "Nasıl yapabiliriz?"i konuşurken... Eğer ramazan dönemine denk gelirse kahvaltı değil de hatta bunu bir iftar gibi yapalım. Hem öncesi bir toplantı olsun, sonrası bir iftar olsun şeklinde düşündük. İnşallah bu çalışma grubu kurulursa bütün bu etkinlikleri de detaylı konuşma şansımız olabilecektir.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de çok teşekkür ederim.

Şimdi, birkaç cevap vermek istiyorum. Çok vakit almamak adına aslında üstünden geçtim.

Kars bölge toplantısında bütün sivil toplum örgütlerine davetimiz oldu. Çok sıkışık bir programdı. Saha tespitimiz bile oldu, orada peynir köyünü bile ziyaret ettik, girişimci kadınlarla bir araya geldik. Bunun üzerine kafa yoruyoruz, önerilerinizi de bekliyoruz. Bölge toplantılarını nasıl daha iyi bir sinerjiyle hayata geçirebiliriz, nasıl daha interaktif yapabiliriz? Yani, iki gün gibi bir zaman gerekiyor belki, iki güne yayılacak bir toplantı ve malum, hepimizin gündemi çok şey. Önerilerinizi bekliyoruz. Orada çıkan rapora göre biz üniversiteyle bir iletişime girdik ve üniversiteden bu erken evliliklerle ilgili ne gibi çalışmalar var, oradaki kadın birimiyle ve bir saha çalışması yapılabilir mi diye biz irtibata girdik, cevap bekliyoruz. Yani, orada biraz daha spesifik bir çalışma yapmak gerekebilir çünkü verilerde, Bennur Vekilimin de bahsettiği gibi, bir sıkıntı var orada, yaş aralıklarıyla ilgili bir sıkıntı var. Bunun biraz daha derinlemesine bir saha araştırmasıyla belki de doğru bir tespit yapılması gerekecek.

Bunun dışında, Ayşe Hanım'ın ifade ettiği şey çok önemli. 8'inci kuruluş yıl dönümünde yapmak istediğimiz de bu bizim. İşte, o yüzden ISO'ya bağlı ilk bin şirket, büyük şirkete ve orta ve küçük ölçekli 1.200 firmaya biz soru skalası hazırladık. Birincisi CEO, yönetim kurulu başkanları ve yönetim kurulu üyelerindeki kadın sayısı; aynı zamanda, işte, emzirme odasına dair, içinde olmuş, aile ve iş hayatını uyumlaştıracak ne gibi çalışmalar yapmış, kadın çalışanın nasıl korumuş, 31 maddelik bir sorumuz var orada, onların puanlaması var. Onların dönüşlerini aldık, bir ay boyunca bu firmalarla görüştük, şimdi yüz yüze görüşme yapacağız en çok puan gelen firmalarla. Ondan sonra o soru skalasında o gün onları değerlendireceğiz. Orada işte kanunla yapamadığımızı, orada bunları yapmış olan firmaları aslında biz teşvik etmiş olacağız, görünür kılacağız ki diğerlerine de örnek olsun sadece istihdam edilmesiyle ilgili.

Sayın Tanal'ın, hani, işe alımlarla ilgili söylediği şey var. Eksik bir şey söylememek için mevzuata baktım. Bakın, 6111 sayılı Kanun'la kadınlara yeni istihdam imkânının sağlanması amacıyla yirmi dört aydan elli dört aya kadar sigorta primlerinin işveren hisselerinin işsizlik sigortası fonundan karşılanacağı hususları düzenlenmiştir. Yani, bu bir işi alacağı zaman genç olursa yani üniversiteyi yeni bitirmiş, iş arıyor, tecrübesiz; bunu alırsa ve kadın alırsa bu anlamda devletin desteği var yani devlet gereken desteği yapıyor ama bu biraz zihinsel dönüşüm. İşte, bizim, tekrar altını çiziyorum, bu yaptığımız çalışmalar çok ama çok önemli. Mesela, 2004 yılında kadınların iş gücüne katılım oranı yüzde 20,8'den 2015 yılı itibarıyla yüzde 31,5 ama biz karar alma noktalarında ama hem işin kalitesi hem de yüksek gelirli işler noktasında kadını oraya taşıyabilmek istiyoruz. Şimdi, işte bu çalışmalar aslında bunu kastediyor.

Devam edebilirim ama bunları çok ifade etmeyeceğim.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkanım, bölüyorum ama kusura bakmayın.

BAŞKAN – Buyurun.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bu, kadın ve genç istihdamı konusunda işverenler bilgi sahibi değil, orta ve küçük işletme sahipleri bilgi sahibi değil yani çok yakında yaşadığımız konular bunlar. Belki, yani tabii ki BM’yle yapacağımız proje kapsamına girmiyor ama bu kuruluş yıl dönümünde iş dünyasını çalışacağımız zaman belki mali müşavirler odası, işte, muhasebeciler odası...

BAŞKAN – KOSGEB...

AYŞE KEŞİR (Düzce) –...ilgili meslek örgütleriyle işverene bilgi vermek... İşverenin mali müşaviri bilmiyor, oradaki vergi muafiyetinden haberi yok. Yani, bizim aslında “farkındalık” dediğimiz şey o kadar önemli bir şey ki.

BAŞKAN – Çok, çok...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Ve işveren diyor ki: “2 tane yeni kadın aldım. Aa, öyle miydi? Altı aydır ben bunların sigorta primini ödüyorum, bilseydim 2 tane daha alırdım.”

BAŞKAN – Aynen öyle.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Ya, mali müşavirleri, muhasebecileri bilmiyor.

BAŞKAN – Haklısınız, her alanda on beş yılda o kadar hızlı bir değişim ve dönüşüm yaşadık ki hem yasal boyutta hem farkındalık boyutunda, yetişemiyoruz. Yani, bazı kesimlerin de bundan, çoğu zaman bizim bile haberimiz olamıyor.

Ne yapmışız KEFEK’te? Bakın, somut çıktılarımız var. Yani, yeterli değil elbette ama bu bir zaman istiyor ve beraber çalışmak istiyor. Bütçelemeyle ilgili yaptığımız alt komisyonun sonucundaki çıkan rapora göre, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme Onbirinci Kalkınma Planı’na girdi. Şiddetle ilgili alt komisyonumuzun raporu da 6284 no.lu o önemli Yasa’nın hazırlanmasına temel oluşturdu. Mobbing raporumuz yani mobbing alt komisyonumuz –bir ilkti o zaman, ilk dönem, Güldal Akşit Başkanımızın döneminde- Başbakanlık genelgesinin çıkmasını sağladı. İşte, etik kurullarıyla ilgili, az önce bahsettim, Türkiye İnsan Hakları Eşitlik Kurumunun yılda bir kere KEFEK’e rapor veriyor olması, bu önemli.

Bu, yurt dışıyla ilgili, Sibel Hanım’ın bahsettiği... Şimdi, tam bilgiyi alarak size ifade etmek istedim. KHK’yla, aslında tespit edilen sorun kısmen çözülmüş, onu ifade edeyim. Boşanmanın tesciline olanak sağlıyor. Sorun alanı aslında daha ortadan tamamen kaldırılmış değil. Biliyorsunuz, Almanya’yla yaşanan süreçten dolayı temaslarımızı tamamlayamadığımız için raporu bitiremedik. En kısa zamanda bunu hayata geçireceğiz.

Alt komisyonları çok önemsiyorum. Oradan KEFEK’i güçlendirecek, yasa boyutunda, kanun boyutunda çıktılarının olacağına inanıyorum.

Ben buradan artık daha son olarak bugün...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Çok acil bir şey var, bir önerim var çok acil.

BAŞKAN – Zamanımızı doldurduk. Ben deminden beri konuştuğumuz...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Bir şey var...

BAŞKAN – Şimdi fotoğraf çekeceğiz. Konu anlaşıldı, ben sizi anladım, siz beni anladınız.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Ben acil bir şey önermek istiyorum Başkanım. Bir tek cümle, çok önemli, şimdi aklıma geldi onun için, cezaevinden geldiğim için söylüyorum.

Sayın Başkan, Silivri'ye gittiğimde, Silivri'nin kapısında bekleyen bir anne vardı, üç çocuğu var. "Benim evliliğimi kabul ediyor, her şeyi kabul ediyor devlet, çocuklarımı da kabul ediyor ama ben içeride tutuklu –hükümlü değil- kocamla görüşemiyorum." diyor. Resmî evliliği, çocuğu var 3 tane. Bu insanlara acil çözüm bulmak lazım. Mardin gibi bir yerden Silivri'ye geliyor ve görüşmeden geri dönüyor. Bunlara bir...

BAŞKAN – Bu konuyu tartışmak lazım, görüşmek lazım, evet. Bununla ilgili ben yine de hassasiyetiniz için teşekkür ederim.

Evet, bugün sık sık bu toplantıda dile getirdiğimiz, bu toplantıların daha önce planlanması...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir cümle izin verebilecek misiniz Başkanım?

BAŞKAN – Tanal Bey, vaktimiz çok kısa. Hemen ben aslında bir karara varalım diye cümlemi toparlamaya çalışıyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi bitirmiştiniz ama peki yani siz bunu bitirinceye kadar ben bitirmiştiniz aslında.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Toplantı boyunca altını çizdiğimiz, bu yapacağımız etkinliklerin öncesinde planlanması, içeriği de dâhil olmak üzere, zamanlaması da dâhil olmak üzere ve bundan sonraki planlanacak programlarla ilgili bir çalışma grubu için ben isimlerinizi bekliyorum, özellikle bunu ifade etmek istiyorum. Düzenli olarak bir alt komisyon gibi toplanabilmesi noktasında da desteklerinizi bekliyorum.

Ben katıldığımız için teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 12.42

